

2023

Året som gått på
Institutet för Näringslivsforskning

2023 i siffror

IFN är en av landets ledande forskningsmiljöer inom nationalekonomi.

31

disputerade forskare

37

artiklar av IFN-forskare publicerades i vetenskapliga tidskrifter

9

doktorander

36

vetenskapliga seminarier

"Jag tror och hoppas att människan aldrig kommer att vara överflödigt, vi måste bara anpassa våra roller och nyttja våra kompetenser på ett bättre vis. Det här är demokratisering via AI."

MALIN GARDBERG, FORSKARE

5

forskningsprogram

2023

Året som gått på
Institutet för Näringslivsforskning

Oberoende
forskning av
högre utbildning

INSTITUTET FÖR
NÄRINGSLIVSFORSKNING

Innehåll

- 4 Vd har ordet: Nytt år – andra förutsättningar**
- 5 Styrelsen och styrelsens ordförande: IFN – en viktig byggsten**
- 7 Forskningsprogram**
 - 8 Institutioner, marknader och näringsliv**
 - 10 En väsentlig grund för den policyrelevanta debatten
 - 14 Snygghetsstudien – visar alla fördelar med ett vackert yttre
 - 16 Företagens konkurrenskraft**
 - 18 Fokuserar på tre centrala trender i det svenska näringslivet
 - 20 AI och framtiden
 - 24 Entreprenörskapets ekonomi**
 - 26 Ny forskning om familjeföretagandet
 - 29 Hållbar energiomställning**
 - 30 IFN bidrar till ökad förståelse för hur elmarknaden fungerar
 - 32 Skatter och samhälle**
 - 34 Nu syns IFN i en av samhällets viktigaste frågor – skatter
- 38 Forskningsproduktionen på IFN 2023**
- 41 Tredje uppgiften**
 - 43 Policyseminarier
 - 46 Externa aktiviteter
 - 48 Magnus Henrekson leder ny svensk betygsutredning
 - 49 Lars Calmfors – nationalekonom och samhällsdebattör
 - 50 Almedalen 2023
- 51 Medarbetare**
 - 62 Sommarassistenter
 - 64 Gästforskare
- 66 Publikationer och akademiska seminarier**
- 78 Finansiering av forskningen**

Nytt år – andra förutsättningar

Året 2023 karakteriserades av tilltagande internationella spänningar. Det fortsatta kriget i Ukraina följdes av Hamas terrordåd och den våldsamma utvecklingen i Gaza. Samtidigt är även andra konflikter påtagliga, dels globalt som mellan Kina och USA, dels regionalt som mellan EU:s medlemsländer.

UTVECKLINGEN HAR PÅVERKAT våra ekonomier och samhällen, vilket har implikationer för samhälls-

vetenskaplig forskning. Det gäller även den verksamhet som vi bedriver vid IFN. För det första är det klart att geopolitisk kunskap har blivit viktig. Det är svårt att förstå världsekonomin och sådana aspekter som exempelvis tilltagande handelspolitiska konflikter utan att förstå utvecklingen i Östasien, USA och andra delar av världen. Detta är en utmaning för nationalekonomisk forskning som under årtionden i mångt och mycket bortsett från kontext till förmån för matematisk och statistisk stringens. En följd härav är att det i dag är svårt att finna akademiska ekonomer som kan uttala sig om exempelvis Rysslands ekonomi eller EU:s förändrade integrationssträvanden. En from förhoppning är att det framöver kommer att finnas utrymme för forskare som kan kombinera en stark metodologisk skolning med gedigna omvärldskunskaper.

Den andra implikationen är att världen som vi känt den sedan åtminstone början av 1990-talet är

i förändring. Mer specifikt har en kontinuerligt tilltagande globalisering förbytts mot protektionism. Många länder inför tullar och andra handelshinder samt försvårar för utländska multinationella företag att etablera sig i landet. Det innebär är en förändrad global spelplan, vilket får konsekvenser inte minst för svenska företags leverantörskedjor och affärsplaner. Hur detta i sin tur kommer

”En förhoppning är att det framöver kommer att finnas utrymme för forskare som kan kombinera metodologisk skolning med gedigna omvärldskunskaper.”

att påverka produktivitet, löner och arbetskraftsefterfrågan är frågor av uppenbart intresse för IFN.

Den tredje stora förändringen värd att nämna är statens tillbakakomst som en central aktör i ekonomisk politik. Tron på marknadskrafterna är

på motsvarande sätt på tillbakagång. Runt om i världen lanseras stora statliga industriprojekt i syfte att åstadkomma allt från klimatomställning till ökad konkurrenskraft. I vår del av världen ska EU identifiera specifika industrier och företag som ska ges möjlighet att växa sig starka genom skydd och subventioner. Även på en nationell nivå ser vi liknande strömningar där svenskt statligt stöd sägs vara en förutsättning för industriell förändring och utveckling. Här har nationalekonomisk forskning en uppgift att fylla genom att analysera dels argumenten för statlig inblandning, dels svårigheterna en sådan politik kan tänkas möta när den implementeras.

På IFN finns det sålunda skäl att fortsätta vårt arbete för att öka kunskapen om och förståelsen för svensk ekonomi i allmänhet och svenskt näringsliv i synnerhet. Vi ser fram emot detta arbete med tillförsikt och entusiasm.

FREDRIK SJÖHOLM,
PROFESSOR OCH VD

IFN – en viktig byggsten

Sverige har, precis som många av Europas andra länder, påtagliga problem. Eller ”utmaningar” som det i positiv bemärkelse brukar kallas.

KONKURRENSKRAFT, GEOPOLITISKA KONFLIKTER, krig i närområdet, klimat, politisk polarisering, kriminalitet, bristfällig integration, kompetensbrist, kris när det gäller infrastruktur.

Alla områden ovan påverkar näringslivets betingelser. Men lösningsförslagets kvalitet och utformning avgör hur. Nedan finns några kritiska exempel på där vi måste sluta spänna vagnen för hästen om meningsfulla lösningar ska vara nåbara.

- Elektrifiering av transporter och viktiga industrisektorer förutsätter tillgång på effekt samt infrastruktur. Fler resenärer och godstransporter via tåg och järnväg

förutsätter underhåll och kapacitetsutbyggnad av bannätet.

- Ökad självförsörjning av, och för, energiomställningen kritiska mineraler förutsätter tillståndsprocesser som inte pågår i decennier.
- Hög kvalitet i utbildningssystemet förutsätter ordning och reda i skolan, samt de befogenheter för skolledning och lärare som krävs för högt ställda krav.

Listan kan göras betydligt längre på samhällsområden där ett genomtänkt helhetsperspektiv efterlyses och är eftersträvansvärt. Där politiken måste lyfta blicken över högljudna och

röststarka intressegruppers krav på finslipning av välfärdssystemen till förmån för långsiktigt nödvändiga investeringar i avgörande samhällsinfrastruktur, materiell och immateriell.

”Sverige, tillsammans med en stor del av Europas länder, har påtagliga problem. Eller utmaningar som det i positiv bemärkelse brukar kallas.”

Det är en grannliga policyuppgift att lyckas manövrera i dagens politiska landskap och då är forskning och faktaunderlag av hög kvalitet från oberoende samhällsvetenskapliga aktörer som IFN en viktig byggsten. En viktig byggsten för utvecklingen av det svenska näringslivet. En nödvändig byggsten för att ta verklighetsanpassade, politiska beslut. En outhärlig byggsten för ett framgångsrikt Sverige.

STAFFAN BOHMAN,
ORDFÖRANDE

Styrelsen

**STAFFAN
BOHMAN**

**Ordförande
sedan 2019**

Civilekonom.
Styrelseordförande

i Electrolux och Tysk-Svenska Handelskammaren. Styrelseledamot i Åke Wibergs Stiftelse samt ledamot i IVA:s avdelning IX (Ekonomi). Tidigare verksam som ordförande, styrelseledamot och vd för flera svenska och internationella företag.

**FREDRIK
SJÖHOLM**

Vd sedan 2020

Fil.dr och professor.
Ordförande i Kungl.
Ingenjörsvetenskaps-

akademien (IVA), avdelning IX (ekonomi), styrelseledamot European Institute of Japanese Studies vid Handelshögskolan i Stockholm och ledamot Utrikespolitiska samfundet. Medlem i East Asian Economic Association, Kungliga Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund samt SNS förtroenderåd.

**PÄR
BOMAN**

**Ledamot
sedan 2018**

Styrelseordförande
Handelsbanken,

SCA och Essity. Vice ordförande i Industrivärden samt styrelseledamot i Skanska.

**STIG
CLAESSON**

**Ledamot
sedan 2015**

Civilingenjör.
Ägare av Doxa

Plast AB. Tidigare ordförande för Jönköpings Handelskammare.

**CLAES
EKSTRÖM**

**Ledamot
sedan 2020**

Civilingenjör
från Chalmers,

kandidatexamen ekonomi samt juridikstudier vid Göteborgs universitet. Tidigare partner i Altor Equity Partners och Senior Director på McKinsey & Co. Styrelseordförande i Werlabs och ARC. Styrelseledamot i Stadsmissionen och Mondial.

**PETRA
HEDENGRAN**

**Ledamot
sedan 2023**

Chefsjurist och
medlem i Investors

ledningsgrupp, ansvarig för Legal, Bologsstyrning, Compliance samt investeringar i EQT. Styrelseledamot Electrolux, Alecta, SCGI (Swedish Corporate Governance Institute) samt Föreningen för God Sed på Värdepappersmarknaden. Ordförande i ett antal valberedningar, bl.a. Atlas Copco, SEB, Electrolux Professional, Epiroc, Husqvarna och Saab.

**JAN-OLOF
JACKE**

**Ledamot
sedan 2018**

Civilekonom från
Handelshögskolan

i Göteborg. Vd för Svenskt Näringsliv. Ordförande Svenska Mässan samt vice ordförande Alecta. Styrelseledamot ICC Sverige samt ledamot i IVA:s avdelning VI (Företagande och ledarskap).

LOUISE LINDH

**Ledamot
sedan 2020**

Civilekonom
Handelshögskolan
Stockholm. Vd

och styrelseledamot i Fastighets AB L E Lundberg. Ordförande i J2L Holding AB, styrelseledamot i Hufvudstaden och L E Lundbergföretagen.

**CECILIA
MALMSTRÖM**

**Ledamot
sedan 2022**

Fil.dr i statskun-
skap. F.d. ledamot

i Europaparlamentet, f.d. EU-minister, f.d. EU-kommissionär. Non Resident Senior Fellow PIIE (Peterson Institute for International Economics), senior rådgivare Covington och omvärldsanalytiker Lindholmen Science Park.

Forskningsprogram

IFN:s forskning är opartisk och oberoende. Professionell integritet och objektivitet utgör riktlinjerna för all forskning och analys som bedrivs vid institutet.

Institutioner, marknader och näringsliv

För att kunna veta hur dagens ekonomiska problem ska lösas är det viktigt att förstå hur samhällets spelregler formar människors beteenden. Spelreglerna innefattar de lagar som styr politik, marknader och företag och är avgörande för hur ekonomin fungerar och utvecklas. I länder som skyddar privat ägande, som upprätthåller avtalsfrihet och som styrs utifrån demokratiska och rättsstatliga principer genomförs fler och mer värdeskapande satsningar av entreprenörer och företag.

DETTA ÄR UTGÅNGSPUNKTEN för mycket av vår forskning – vi studerar hur olika lagar och regler påverkar människors och företags beteenden.

Minst lika viktigt är den kultur som präglar ett samhälle. Om en stor del av befolkningen litat på andra blir det mindre kostsamt att ingå avtal med andra. Om människor är toleranta innebär det att de mest lämpade får jobb, vilket gynnar produktiviteten.

Vi fokuserar i hög grad på förutsättningar för företagande. Företagare påverkas i sina beslut av gällande lagar och regler, liksom av värderingar, moral och normer. Innovationer och investeringar gynnas av stabila och förmånliga regelverk gällande rättsstaten, beskattning och regleringar, och av medarbetare vars värderingar och attityder präglas av tillit, tolerans, individualism och ansvarstagande.

”Innovationer och investeringar gynnas av stabila och förmånliga regelverk.”

NICLAS BERGGREN
PROGRAMCHEF

Några av våra forskningsfrågor är:

- På vilket sätt har globaliseringen haft effekt på tolerans och populism?
- Har demokratins och marknadsekonomins utbredning ökat tilliten människor emellan?

- Vad förklarar invandrades finansiella situation och beslut?
- Påverkas företag av vilken kulturell bakgrund anställda har?

Följande *ordinarie* forskare arbetar inom programmet: Niclas Berggren, Andreas Bergh, Elina Bryngemark, Lars Calmfors, Martin Ljunge, Adrian Mehic, Therese Nilsson, Per Skedinger och Björn Tyrefors.

Affilierade: Christian Bjørnskov, Martin Fischer, Mats Hammarstedt, Gabriel Heller Sahlgren, Joakim Jansson, Henrik Jordahl, Daniel Knutsson, Lovisa Persson, Petra Persson, Per Pettersson-Lidbom och Yves Zenou.
Doktorand: Marcos Demetry. ▣

Pågående forskning 2023

Här presenteras ett urval forskningsprojekt inom programmet Institutioner, marknader och näringsliv. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Nya perspektiv på polariseringen mellan stad och land

Spänningar mellan stad och land har uppmärksammats i västvärldens demokratier bland annat för att politiska åsikter och röstande i de flesta länder verkar skilja sig åt mellan stad och land. I detta projekt studeras de geografiska skillnaderna ur ett svenskt perspektiv.

Exempel på frågor som undersöks i projektet: Hur stora är skillnaderna i politiska åsikter, partival och värderingar mellan stad och land i Sverige? Utvecklas människors inkomster beroende på var de växer upp? Vilken roll spelar geografisk rörlighet för inkomstutvecklingen? Vilka faktorer avgör beslutet att flytta till respektive från den svenska glesbygden? Hur ser den offentliga sektorns närvaro ut i Sverige utanför storstäder och tätorter? Hur har regionala högskolor och universitet påverkat skillnaderna mellan stad och land?

Projektansvarig: Andreas Bergh.

Minimilöner och efterfrågan på lågutbildad arbetskraft

Sverige har haft ett stort inflöde av flyktingar under de senaste decennierna och många i denna grupp har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Vilka effekter har minimilöner på sysselsättning och andra viktiga utfall på arbetsmarknaden?

I projektet undersöker forskarna hur minimilöner påverkar arbetslöshet bland flyktingar i Sverige. De undersöker också arbetsmarknadsutsikterna för lågutbildad arbetskraft bland inrikes och utrikes födda. Slutligen studerar forskarna sambanden mellan företagets finansiella situation och deras efterfrågan på arbetskraft när minimilönerna förändras.

Projektansvarig: Per Skedinger.

Utbildningsreformer och utveckling i socioekonomisk rörlighet i Sverige under 1900-talet

Det är välkänt att människors familjebakgrund spelar roll för socioekonomiska utfall i vuxen ålder. Betydelsen av familjebakgrund för individers socioekonomiska utfall har minskat avsevärt i Sverige under 1900-talet. Under samma tidsperiod skedde flertalet olika utbildningsreformer, med olika innehåll och på olika nivåer i det svenska utbildningssystemet.

Syftet med detta projekt är att undersöka i vilken utsträckning dessa utbildningspolitiska åtgärder bidrog till den noterade nedgången i familjebakgrundens betydelse för socioekonomiska utfall.

Projektansvarig: Therese Nilsson.

En väsentlig grund för den policyrelevanta debatten

År 2023 har varit ett framgångsrikt år för forskningsprogrammet Institutioner, marknader och näringsliv. Forskningen är både policy-relevant och har publicerats i välrenommerade tidskrifter.

ETT AXPLOCK AV det som gruppen forskat om:

- Att bolagisering i svenska kommuner medför risk för korruption.
- Att en kärnkraftsolyckas nedfall genererade fler röster till Miljöpartiet.
- Att långsiktiga data gällande frånvaro i skolan visar på negativa effekter på arbetsmarknaden.
- Att kvinnliga flyktingar från Syrien blir kallade till jobbintervju oftare än manliga flyktingar från samma land, oavsett SFI och tidigare arbetslivserfarenhet.
- Att globalisering inte underminerar social sammanhållning utan snarare stärker tilliten människor emellan.

Sammantaget menar programchef Niclas Berggren att programmet har levererat värdefulla underlag för beslut som kan gynna såväl näringslivet som samhället i stort.

– Vi bedriver forskning som syftar till att visa vilken betydelse olika värderingar, attityder och lagar har för hur samhällen, marknader och företag fungerar. Mycket har hänt i samhället den senaste tiden, såsom pandemi och krig. Men det mesta av vår forskning i dag är lika relevant nu som den var för fem år sedan. Många samhällsproblem är långvariga, även om de kan ha ökat i omfattning. Vi har fortfarande en dåligt fungerande integration och låg tillväxt. Saker kan helt enkelt vara sämre nu än tidigare, men problemen i sig är alltjämt ofta desamma.

Niclas Berggren berättar om strävan efter att vara policy-relevant och unik. I mångt och mycket handlar forskning om att hitta problem, försöka förstå vad problemen beror på och sedan generera lösningar, men det räcker inte. Därefter bör målet vara att nå relevanta beslutsfattare, som har konkreta erfarenheter från verkligheten inom både politik och näringsliv, och se vilka de praktiska lösningarna kan vara.

”Vi fokuserar i hög grad på förutsättningar för företagande.”

– Vår forskning är viktig för att skapa ett fundament för att andra samhällsviktiga personer ska kunna fatta konkreta, relevanta och verklighetsanpassade beslut. Forskare kan omöjligt hitta hela lösningen, men vi kan ta fram ett underlag baserat på viktiga insikter som kan både förbereda och lugna. Det är inte alltid klokast att ta sig an den mest omtalade frågan för stunden, tvärtom är det viktigt att fokusera mer långsiktigt. Vi forskare skapar en väsentligt grund för den policyrelevanta debatt som bör föras i samhället.

Som exempel på hur man arbetar framåt har man påbörjat en studie om hur osäkerhet i ekonomi och politik påverkar hur toleranta människor är. Än är inga resultat fastslagna, men den preliminära slutsatsen tyder på att människor närmar sig varandra mer och samverkar under kris. En relaterad studie i programmet visar att när Trump valdes till president i USA blev människor i Europa mer positiva till globalisering och invandring.

En annan studie rör hur invandrares egen tolerans påverkar hur väl de integreras. Ju högre tolerans i den bakomlig-

gande kultur de kommer från, desto mer framgångsrik blir integrationen på arbetsmarknaden, i politisk aktivitet och i värderingar.

– I år har programmets forskare publicerat ett dussintal artiklar. Det är alltid stort att bli publicerad, att det man gjort sprids av en vetenskaplig tidskrift. Vi har ungefär två publicerade artiklar per person, vilket är klart godkänt, och innehållet i dem bör göra oss till en relevant del av samhällsdebatten.

Några av programmets aktiviteter under året, utöver forskningen som sådan:

- Andreas Bergh talade för riksdagens marknadsekonomiska nätverk. Ämnet var reformer – vilka är viktiga och varför har de blivit färre?
- Ett policyseminarium hölls om huruvida marknadsekonomin orsakar populism, med Andreas Bergh som huvudtalare. Han redovisade forskning som visar att globalisering och marknadsekonomi inte ligger bakom den ökade populismen.
- Ett symposium anordnades, där ett dussintal nya studier av hur institutioner och kultur påverkar hur samhället och ekonomin fungerar presenterades.
- Therese Nilsson har blivit bedömare i Danmarks Frie Forskningsfond. Detta innebär att hon utvärderar danska forskares ansökningar till olika forskningsprojekt samt om dessa ska erhålla bidrag. □

Symposium om tillit och institutioner

De medverkande forskarna, från ett dussintal länder.

FORSKNINGEN OM INSTITUTIONER och tillit har ökat under de senaste åren. IFN:s forskningsprojekt Cultures of Trust and Institutions of Freedom, som finansieras av John Templeton Foundation, bygger på och bidrar till denna litteratur. Det syftar till att besvara två grundläggande frågor: Kan institutioner som kännetecknas av ekonomisk frihet bidra till ett samhälle med fria, ansvarstagande och jämlika individer? Och hur kan tillit människor emellan, som möjliggör samarbete, självstyre och mänskligt välmående, uppstå och växa?

I månadskiftet november/december 2023 ordnade IFN ett symposium i Stockholm inom ramen för projektet. Där presenterade 14 forskare ny forskning på områden som ligger projektet nära. Forskarna hade valts ut efter en öppen inbjudan att skicka in uppsatssidéer som renderade över 50 inskickade förslag.

Bland de ämnen som togs upp kan nämnas effekten av klanstrukturer på ekonomisk utveckling, hur tillit och boende nära svenskar påverkar invandrades benägenhet att spara på aktiemarknaden, om marknadsekonomi gynnar män mer än kvinnor, hur tilliten till chefer i olika åldersgrupper ser ut och har utvecklats och hur konflikter påverkar människors tillit till politiker och politiska institutioner.

Sammantaget erbjöd symposiet en möjlighet för IFN att fungera som en viktig intellektuell och social arena för forskare som försöker förklara viktiga delar av samhällsutvecklingen med hjälp av kultur och institutioner.

Projektet leds av IFN-forskaren Niclas Berggren och den till IFN affilierade Christian Bjørnskov, Århus universitet. □

UPPFÖRLES FÖR
SVERIGES RIKSDAG
ÅREN 1895-1904

Snygghetsstudien – visar alla fördelar med ett vackert yttre

En av Sveriges medialt mest uppmärksammade forskningsstudier de senaste åren gjordes av Adrian Mehic. Även om slutprodukten av studien, "Student Beauty and Grades under In-Person and Remote Teaching", handlade om hur relationen mellan utseende och betyg påverkades av pandemin var detta inte alls den ursprungliga idén.

INOM NATIONALEKONOMI, OCH i synnerhet inom utbildningsökonomi, är det vanligt med studier om så kallade *peer effects*. Det innebär att man ser till hur människor påverkas av sin omvärld och andra människor runtomkring dem.

Ett exempel på en sådan frågeställning är om elever får bättre betyg eller lär sig mer om de hamnar i en klass med andra motiverade elever. Svaret är vanligen ja. Det har även gjorts liknande studier inom näringslivet som visar på att en arbetstagare levererar mer om dennas kollegor är högpresterande. Däremot hade ingen studerat *peer effects* när det handlade om utseende, och Adrian Mehic vet inte riktigt hur det kom sig att den lotten föll på honom.

– Hur jag kom in på utseende vet jag faktiskt inte. Däremot gillar jag överlag "freakonomics", det vill säga forskning som är udda och berör intressanta ämnen. Så det hela föll sig naturligt, antar jag. Den ursprungliga idén var att titta på om personer som klassas som snyggare än sina klasskompisar får bättre skolresultat. Men eftersom man helst ska ha ett naturligt experiment, alltså en slumpmässig variation i hur man träffar kompisar i skolmiljön, var jag tvungen att hitta en miljö som fungerade för syftet.

Urvalet blev ingenjörstudenter vid Lunds universitet, detta eftersom Mehic kände till universitetets nollningsveckor. Det gav en slumpmässig allokering till faddergrupper och man kunde lätt se vilken student som tillhörde vilken faddergrupp.

– Det är runt 15 studenter i en grupp, och man kan visa att man blir rätt bra kompisar med de personer som man träffar i början av sina studier. Det blir ju speciellt relevant i högskolemiljön, där man ofta inte känner alla sina klasskompisar.

Adrian Mehic mottog Academic Rights Watch pris för sin studie. Prisutdelare var Magnus Zetterholm, ARW (till höger).

Adrian Mehic lät sedan en jury på drygt 30 personer bedöma olika foton, och därmed ge varje foto ett omdöme från 1 till 10. Sedan beräknade han medelvärdet. Det ska dock sägas att jurymedlemmarna var ganska samstämmiga, så över 30 jurymedlemmar var förmodligen lite i överkant. Studien använde annars mestadels registerdata som är offentliga handlingar – betyg och föräldrars inkomst var andra huvudsakliga variabler.

Resultatet av studien var tydligt. Före pandemin fick alla attraktiva studenter bättre resultat. Under pandemin, när all utbildning var på distans, försämrades betygen för dem som röstats fram som snygga tjejer, medan betygen för de mest attraktiva killarna kvarstod.

– Rimligen måste snygga killar ha någon egenskap som gör att de får bättre betyg oavsett undervisningsform, kanske kan det vara självförtroende. För snygga tjejer kan effekten bero på diskriminering då en majoritet av lärarna på programmet är män. Men det fanns också en skillnad mellan olika kurser. Utseendeffekterna fanns bara i kurser med mycket interaktion mellan lärare och studenter.

Studien publicerades i oktober 2022, vilket är relativt snabbt för att vara ett forskningsprojekt i nationalekonomi. Studien publicerades i *Economics Letters*, vilket är en peer-reviewed tidskrift. Därefter gick Lunds universitet ut med ett pressmeddelande, vilket genererade flertalet intervjuförfrågningar från olika media.

Till att börja med fick Adrian Mehic mycket bra respons, flera forskare tyckte att det var en rolig studie baserad på intressant forskning. Mehic blev igenkänd på stan och fick till och med vara med i andras selfies. Men tyvärr kom det även en del negativa reaktioner, och även om dessa var i klar minoritet så kom de framför allt från studenter i studien, vilket ledde till en del dålig publicitet.

– Att se tillbaka och reflektera är klokt, och det var faktiskt ganska tufft. Men jag hade nog inte gjort något annorlunda med själva studien, och jag kan heller inte styra över medias vinkling. Jag tror däremot att det kanske hade varit bättre rent mediestrategiskt att faktiskt hålla en press-

konferens när kritiken började komma, snarare än att ge individuella intervjuer hela tiden. Sedan är det viktigt att känna till att de flesta som hörde av sig framför allt verkade nyfikna på vad deras utseendebetyg var. Jag fick över 200 mejl från studenter med sådana förfrågningar inom loppet av några dagar. Och – snygghetsstudien är den mest medialt uppmärksammande studien från Lunds universitet någonsin.

Referens: Mehic, Adrian (2022). ”Student Beauty and Grades under In-Person and Remote Teaching”, *Economics Letters* 219 (oktober). □

Om Adrian Mehic

Adrian Mehic föddes 1994 i Umeå och flyttade till Skåne 2002. Efter en karriär inom friidrott (medeldistanslöpning) fastnade Adrian för både nationalekonomi och statistik efter att han lagt de professionella löparskorna på hyllan. Han disputerade våren 2023 vid Ekonomihögskolan vid Lunds universitet med avhandlingen *Essays in Political Economy and Economic Sociology*.

Adrian Mehic är sedan september 2023 anställd som forskare vid IFN men även affilierad till Lunds universitet. Han forskar i huvudsak inom politisk ekonomi och arbetsmarknadsekonomi.

Företagens konkurrenskraft

Företagens konkurrenskraft i framtidens näringsliv beror till stor del på kompetenta ägare, ledning och personal. Vi ser två strukturella trender som i grunden förändrar företagens förutsättningar för att vara konkurrenskraftiga: utvecklingen av artificiell intelligens och digitaliseringen av näringslivet samt hur internationella samarbeten, handelsmönster och värdekedjor förändras i finans- och coronakrisens spår.

DESSA TRENDER ÖKAR behovet av att förstå hur företag och beslutsfattare kan, och bör, agera för att globalt konkurrenskraftiga svenska företag ska vara en del av framtidens näringsliv. Utfallet formas även till stor del av arbetsmarknads-, konkurrens-, immigrations-, skatte-, entreprenörs- och utbildningspolitiken. Och evidensbaserat beslutsfattande kräver kompetenta analyser och detaljerade fakta. För att möta detta behov samlar programmet forskare inom internationell ekonomi, industriell organisation, företagsfinansiering, och arbetsmarknadsekonomi. Vi bedriver forskning inom tre kärnområden:

Artificiell intelligens och digitalisering

Vi undersöker hur teknikutvecklingen påverkar de svenska företagens produktivitet, konkurrenskraft, och humankapital. Vi studerar även hur dessa mönster skiljer sig åt mellan företagstyper, branscher och regioner och över konjunkturcykeln.

Svenska företag på en global marknad

Vi studerar internationella handelsavtal och andra faktorer bakom en ökad globalisering och hur denna globalise-

ring i sin tur påverkar företagens organisation, humankapital, konkurrenskraft och lokalisering av verksamheter.

Företagsstyrning och ägande

Vi studerar hur företagsstyrning och ägande påverkar företagens konkurrenskraft, kompetensutveckling och effektivitet. Vi studerar även vem som blir företagsägare och ledare samt kapitalförsörjningen till nystartade företag.

Programmet utmärker sig som en internationellt konkurrenskraftig miljö där forskningsteamet har omfattande erfarenhet av moderna ekonometriska verktyg, av att utveckla nya ramverk, att publicera i ledande akademiska tidskrifter, samt att kommunicera forskningsresultat till en bredare publik. En nyckelresurs är omfattande registerbaserade databaser på företags- och individnivå som täcker samtliga individer och företag i Sverige över tre decennier.

Programmets huvudfinansiär är Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse, men därutöver finns projekt och forskare som erhåller projektmedel från andra finansiärer.

”Om man jämför år 2022 med år 2023 är så klart den stora bomben generativ AI.”

JOACIM TÅG
PROGRAMCHEF

Ordinarie forskare: Emil Bustos, Malin Gardberg, Fredrik Heyman, Henrik Horn, Pehr-Johan Norbäck, Martin Olsson, Matilda Orth, Erik Prawitz, Fredrik Sjöholm, Melinda Suveg och Joacim Tåg.

Affilierade forskare: Thor Berger, Shon Ferguson, Jens Josephson, Matti Keloharju, Samuli Knüpfer, Florin Maican, Alexander Montag, Lars Oxelheim, Marco Pagano och Annalisa Scognamiglio.

Doktorander: Henrik Hällersfors och Olga Lark. □

Comparison of Competitors

Year	Company A	Company B	Company C	Company D
2018	\$1,200,000	\$1,500,000	\$1,800,000	\$2,000,000
2019	\$1,300,000	\$1,600,000	\$1,900,000	\$2,100,000
2020	\$1,400,000	\$1,700,000	\$2,000,000	\$2,200,000
2021	\$1,500,000	\$1,800,000	\$2,100,000	\$2,300,000
2022	\$1,600,000	\$1,900,000	\$2,200,000	\$2,400,000

Year	Company A	Company B	Company C	Company D
2020	1.4	1.7	2.0	2.2
2021	1.5	1.8	2.1	2.3
2022	1.6	1.9	2.2	2.4

Fokuserar på tre centrala trender i det svenska näringslivet

Joacim Tåg är programchef för forskningsprogrammet Företagens konkurrenskraft, något som han varit sedan 2011. Programmet är fokuserat på tre centrala trender i det svenska näringslivet: automatiseringen, globaliseringen och företagets ägande.

PROGRAMMET HAR I dagens läge tre spår: *automatiseringen*, *globaliseringen* och *företagsägandet*.

Automatisering är ett samlingsnamn för diverse olika saker inom teknisk utveckling. Över tid har världen fått se olika vågor av just automatisering, allt från robotar till mjukvaruautomatisering/digitalisering i allmänhet. Det är ju olika former av AI och forskningen i dag fokuserar en hel del på hur AI kommer att påverka arbetsmarknaden. Inom programmet har man tagit fram mått för att kunna utvärdera hur AI kommer att slå mot olika branscher, företag samt befattningar och redan nu planeras ett policyseminarium på temat under våren 2024.

– Om man jämför år 2022 med år 2023 är så klart den stora bomben generativ AI, som Chat GPT exemplifierar. Preliminära resultat tyder på att denna form av automatisering kommer slå väldigt annorlunda mot

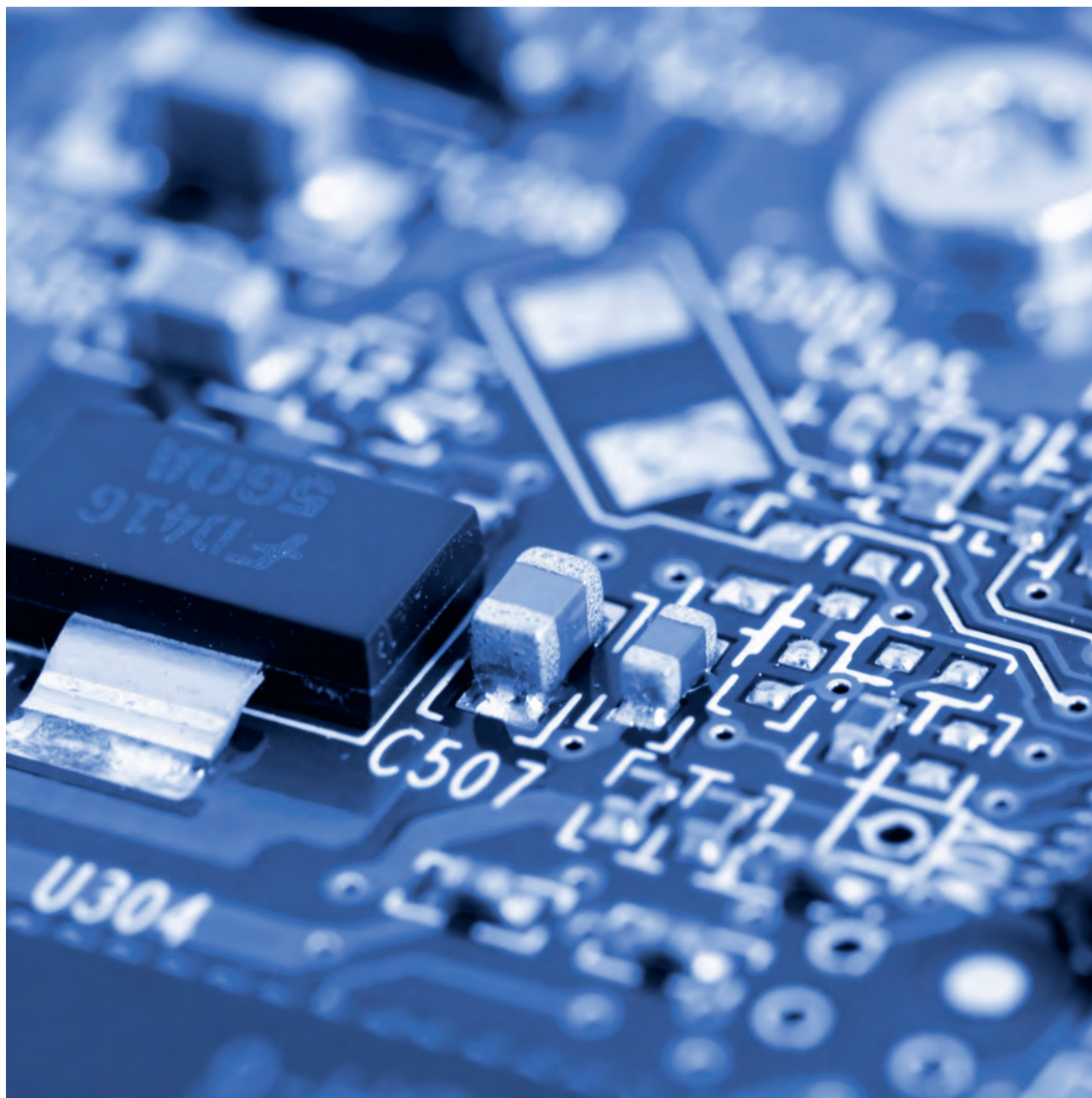
samhället än tidigare automatisering. Till skillnad mot tidigare teknologiska framsteg, där främst lågutbildade och de i mitten av lönefördelningen varit mest exponerade, ser vi nu att det är de högutbildades och de välbetalda arbetsuppgifter som kommer att förändras mest av denna nya teknologi.

När det gäller *globalisering* har det länge handlat om hur Sverige, som är en liten och öppen ekonomi, på bästa vis kan ta vara på den. Dock har denna utgångspunkt förändrats på senare tid, trenden har stannat av, och i stället ser vi en deglobalisering. Det är av största vikt att Sverige, alla intressenter och beslutsfattare, är medvetet om den nya situationen och vad den innebär. Hur vi på bästa vis kan anpassa oss, vår ekonomi och våra företag till detta. Frågan är angelägen och därför arrangerade IFN ett policyseminarium på temat i maj 2023.

När det handlar om *företagsägande*, som är programmets tredje spår,

har forskningsteamet studerat olika aspekter av både företagets ägande och kontroll samt hur detta påverkar företagets konkurrenskraft. Till exempel har man tittat på hur privatisering, familjeäggande, och riskkapitaluppköp påverkat företag och deras ledning, vad som hindrat kvinnor att nå vd-positionen, samt hur psykisk och fysisk hälsa påverkar vd:ars tillsättning och framgång. Ett fokus under 2023 har varit familjeföretag. Sverige har i dag många starka ägarfamiljer, många inom innovativa sektorer, och dessa är fascinerande att studera ur olika perspektiv.

Joacim Tåg berättar att forskningsprogrammet också är unikt vad gäller de databaser som forskarna har tillgång till inom ramen för programmet. Det finns förvånansvärt lite forskning om svenska förhållanden utifrån ett företagsperspektiv inom de ramar som programmet är verksamt. Och företagsperspektivet tillsammans med

detaljerade registerdata gör programmet unikt. På detta vis kan IFN och programmet flytta fram forskningsfronten.

– Största delen av vår forskning inom programmet handlar om Sverige och svenska förhållanden, och vi producerar mycket relevant och faktabaserat underlag baserat på svenskt

datamaterial. Det innebär att vi är lätta att citera i beslutsunderlag och vi medverkar gärna både i debatten, i relevant media och i andra relevanta forum. ◻

AI och framtiden

Mer eller mindre alla teknologier i samhället har utvecklats över tid, men om man ser till AI så har just detta område gått enormt fort framåt på sistone. IFN:s forskning på området utgår från unik mikrodata och moderna ekonometriska metoder. Resultatet blir forskning som är både policyrelevant och unik – speciellt om man ser till den svenska arbetsmarknaden och det svenska näringslivet.

MALIN GARDBERG, FINLANDSSVENSKAN som flyttade till Holland för att studera makroekonomi och valutakurser, hamnade på IFN tack vare en annan finlandssvensk. Joacim Tåg, programchef för forskningsprogrammet Företagens konkurrenskraft sålde nämligen in IFN och institutets tillgång på mikrodata, och möjligheten att få forska om flera eminenta frågor med hjälp av IFN:s mikrodata-bas, vilket fick Malin att ta flyttlasset till Stockholm. Väl i Stockholm blev automatisering i allmänhet och AI i synnerhet en tydlig inriktning.

– Jag förstod redan från början att detta skulle intressera mig mycket, inte bara för att AI påverkar arbetsmarknaden både nu och i framtiden, utan även för att det är en teknologi som hela tiden går framåt och utvecklas, vilket betyder att dess inverkan på arbetsmarknaden även förändras med tiden. Att jag sedan är en nyfiken person som gillar teknik, det gör både min arbetssituation och vardag väldigt rolig.

Mer eller mindre alla teknologier i samhället har utvecklats över tid, men

om man ser till AI så har just detta område gått enormt fort framåt på sistone. För fem år sedan kunde man ana vad som väntade bortom horisonten, men troligen kunde ingen förutse att just språkprogrammen som Chat GPT, Bing och Bard var på ingång.

– Man kan alltid spekulera om framtiden, men man kan ju aldrig riktigt veta vad som kommer att ske. Utvecklingen går väldigt fort. Chat GPT slog ju ner lite som en bomb och exploderade på hela arbetsmarknaden. Alla pratade om det, och många började använda det. Så det vi jobbar med just nu är att forska om den kausala effekten av Chat GPT när det gäller företag och individer.

Malin berättar att det för tillfället verkar som om större, mer produktiva företag har bättre potential att nyttja tjänster som Chat GPT och Bing. Just nu är det lite oklart hur tjänsterna kommer att förändra arbetsmarknaden, men det är tydligt att de kan tidseffektivisera många arbetsuppgifter. I dag kan man exempelvis använda tjänsterna som ett komplement till textbearbetning, men Malin tror att de i framtiden kommer

Chat GPT slog ju ner lite som en bomb och exploderade på hela arbetsmarknaden.

MALIN GARDBERG
FORSKARE

att ersätta hela arbetsuppgifter, ibland hela tjänster och befattningar.

– I dag kan inte Chat GPT och Bing ersätta personer. Men verktygen gör att många uppgifter kan göras snabbare och bättre. Utvecklingen kommer att, på ett positivt sätt, tvinga fram kompetensutveckling hos medarbetare så det skapas mer spetskompetens på individnivå.

Trots teknikens under vajar en varningsflagga. Vi vet skrämmande lite om de risker som teknologin för med

sig. Även om utvecklingen är både rolig och intressant, har vi koll på alla tekniska osäkerheter, eller behöver vi reglera saker innan diverse lanseringar? I dag sitter få företag på rättigheterna till mycket av teknologin, vilket betyder att det är just dessa företag som har det största inflytandet när det gäller förändringsprocessen. Därför – finns det en risk för monopol?

– Sedan 90-talet har vi sett film om datorerna och robotarna som tar över världen, och visst finns det stora risker med AI. Regleringen av AI-utvecklingen är därför viktig för att förhindra ett ”Skynet-scenario”, där oreglerade och oövervakade teknologiska framsteg kan leda till att ett AI-system blir självständigt och potentiellt skadligt, vilket utgör en risk för både individuell och global säkerhet. Men givet att vi har koll på regleringen så tycker jag absolut att det bästa som hänt i år är språkmodellerna Chat GPT och Bing. Teknologi som är tillgänglig för alla som har tillgång till internet och som är mer eller mindre gratis. Plötsligt kan den breda allmänheten få ta del av den tekniska spetskompetensen när det gäller språkutveckling, och då finns verkligen tid och utrymme för gemene man att lära nytt. Jag tror och hoppas att människan aldrig kommer att vara överflödig, vi måste bara anpassa våra roller och nyttja våra kompetenser på ett bättre vis. Det här är demokratisering via AI.

När det gäller forskning inom AI är frågan ordentligt i ropet. Det kan vara många som forskar om olika men ibland nästintill samma saker. Men eftersom AI är så föränderligt

är det hela tiden olika saker att ta i beaktande och då är det tur att det är mycket samverkan mellan olika områden.

– På IFN är vi fyra personer som studerar olika spår av automatisering, och utöver att vi samarbetar så bevakar vi andra relevanta forskningsinstanser världen över. Vi läser artiklar, working papers och rapporter, vi går på konferenser och seminarier – allt för att dela, och få ta del av allt väsentligt inom automatiseringens utvecklings- och förändringsprocess.

Sedan är ju inte allt som händer applicerbart på Sverige och svenska förutsättningar. Sverige har en industristruktur och en arbetsmarknadsreglering, en svensk modell, som skiljer sig mycket från exempelvis USA. Det innebär att det, ur ett svenskt perspektiv, inte är säkert att forskning bedriven i USA är jämförbar med den svenska, den nordiska, eller ens den nordeuropeiska kontexten. □

Hur mår din vd?

Vd:n är av stor betydelse för ett företags lönsamhet och tillväxt. Men med mycket makt kommer också ett stort ansvar. Med rollen som vd följer ofta höga förväntningar, stort medialt tryck, långa och oförutsägbara arbetsdagar och mycket resande. Mot denna bakgrund är det föga förvånande att allt fler exempel lyfts fram i pressen över toppchefer som inte klarar trycket. Bland annat har Svenska Dagbladet publicerat en artikel med titeln "Från chefsstol till psykakut" som handlade om näringslivets avigsida. Samtidigt har Financial Times rapporterat om att BMW:s chef **Harald Krüger** kollapsade på scenen, efter en tid med hektiskt schema, på Frankfurt Motor Show.

Är dessa exempel enstaka företeelser eller toppen av ett isberg? Den akademiska forskningen om hur vd:ar mår har tidigare inte gett något svar. Två framstående forskare som sammanfattade litteraturen

kring ledares hälsa kunde konstatera att vi vet mycket lite om den fysiska hälsan hos ledare och deras mentala hälsa är nästan helt outforskad. Denna brist på bevis speglar det faktum att hälsa, speciellt mental hälsa, är en personlig fråga man ofta inte vill svara på i enkäter. Dessutom är vd:n ofta för upptagen för att svara på enkäter överhuvudtaget.

I en studie nyligen publicerad i The Leadership Quarterly med titeln "CEO Health" genomför jag, **Matti Keloharju**

och **Samuli Knüpfer** en systematisk analys av mental och fysisk hälsa hos 40 000 vd:ar i Sverige under perioden 2006–2015 för att belysa detta outforskade område. För denna analys använder vi omfattande anonymiserade registerdata för hela Sveriges befolkning för att mäta hälsa dels genom diagnoser ställda av läkare, dels genom att koppla den aktiva ingrediensen i utfärdade recept mot diagnoskoder. Studien visar på att det inte finns någon utbredd hälsokris bland vd:ar och att deras hälsa verkar vara god i allmänhet. Speciellt den mentala hälsan är god, och vd:ar för större företag har bättre hälsa än vd:ar i mindre företag.

Vad förklarar då att vd:n mår så bra? I studien analyserade vi tre olika förklaringar: betydelsen av hälsa för att bli vd, betydelsen av hälsa för att vara vd och betydelsen av hälsa för att avgå som vd. Hälsa, särskilt mental hälsa, visade sig korrelera med utnämningar till vd nästan lika mycket som kognitiv

förmåga. Dessa resultat tyder på att god hälsa kan vara viktig för att nå toppen av näringslivet.

Dock verkar inte vd-jobbet i sig påverka hälsan. När vi jämför dem som utnämns till vd med vd-kandidater som inte utnämns finner vi att hälsan utvecklas på liknande sätt mellan grupperna. Att gå i pension verkar inte heller påverka hälsan markant.

Slutligen visade det sig att dålig hälsa, särskilt dålig mental hälsa, är korrelerad med att vd:n avgår. Associationen mellan mental hälsa och att vd:n avgår är hälften så stor som associationen mellan lönsamhet och att vd:n avgår. Vi fann även en korrelation mellan mental hälsa och lönsamhet för vd:ar på företag med mindre än 100M SEK i omsättning, vilket tyder på att sviktande hälsa kan påverka hur väl vd:n kan sköta sina uppgifter.

Vd:ar är dock inte supermänniskor. Nästan var tredje vd har någon fysisk diagnos (främst högt blodtryck, höga halter av blodfetter, hjärt- och kärlsjukdom eller magbesvär) och var tolfte någon mental diagnos (främst ångest och depression). Därför kan det vara motiverat med hälsoplaner för anställda för att öka talangtillförseln till toppen, samt för mindre företag att ha tydliga successions- och beredskapsplaner ifall vd:ns hälsa sviker. Det kan också vara viktigt för personer som siktar mot toppen att ta hand om sin hälsa, både på vägen dit och när man väl står på toppen. ■

Joacim Tåg är professor i nationalekonomi vid Hanken och programdirektör vid Institutet för näringslivsforskning i Stockholm.

BILD: KARL GABOR

”
**Dålig hälsa, särskilt
dålig mental hälsa,
är korrelerad med
att vd:n avgår.**

Pågående forskning 2023

Här presenteras ett urval av forskningsprojekt inom programmet **Företagens konkurrenskraft**. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Företagen, arbetsmarknaden och arbetsmiljön

Arbetsmiljöproblem medför stora kostnader för samhället. Europeiska Arbetsmiljöbyrån har uppskattat de direkta och indirekta kostnaderna för Sverige till cirka fyra procent av BNP. Syftet med detta projekt är att empiriskt studera ett flertal bakomliggande faktorer till hälsoproblem i det svenska näringslivet med speciellt fokus på chefer, företagsägande och företagsstyrning.

Projektansvarig: Joacim Tåg.

Globaliseringen och digitaliseringen

Det primära målet med detta forskningsprojekt är att skapa en bättre förståelse för hur globaliseringen påverkar arbetsmarknaden. Projektet kommer även att analysera hur de förändringar i digitalisering och automatisering som nyligen skett sätter press på företag och arbetstagarer och hur detta relaterar till globaliseringen.

Vi kommer att analysera effekterna av globalisering och digitalisering i en svensk kontext, vilket borde ge insikter med tydlig relevans för svenska beslutsfattare. Vi bedömer att detta projekt har en bred vetenskaplig relevans och att resultaten är av intresse för forskare som är aktiva inom internationell ekonomi och arbetsmarknadsekonomi.

Projektansvarig: Fredrik Heyman.

De ekonomiska effekterna av globalisering

I en värld med ökad globalisering och minskade handelsbarriärer är det viktigt att förstå konsekvenserna av de ökade handelsflödena. För dagens politiska beslutsfattare inom EU och USA kan detta till exempel inkludera implikationerna av det nya frihandelsavtalet Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), som för närvarande förhandlas mellan EU och USA.

Hur påverkas ländernas välfärd av den typen av avtal? Vad händer med företagens förutsättningar? Hur påverkas miljön av de ökade ekonomiska flödena?

Syftet med detta projekt är att med nyutvecklade ekonometriska metoder förbättra analysredskapen för att mäta effekterna av ökad handel och globalisering.

Programansvarig: Per Hjertstrand.

Entreprenörskapets ekonomi

Sveriges förmåga att under de senaste decennierna stå emot ekonomiska kriser grundar sig i stor utsträckning på framgångsrika institutionella reformpaket. Reformerna som gjort näringslivet mer dynamiskt. Samtidigt innebär geopolitisk turbulens, omfattande teknologisk utveckling och klimatproblem att näringslivets ekonomiska omställningsförmåga utsätts för påfrestningar.

DET BEHÖVS DÄRFÖR mer kunskap för att underlätta och stimulera entreprenörskapet som drivande kraft i den hållbara strukturomvandling som vi är mitt uppe i. Inom nationalekonomisk forskning studeras hur olika institutioner och regelverk i allmänhet påverkar entreprenörskapet och dess effekter på näringslivets förnyelse samt den ekonomiska tillväxten. Därmed kan forskningsprogrammet Entreprenörskapets ekonomi bidra med värdefull kunskap om hur olika institutioner och regelverk påverkar den entreprenörskapsdrivna hållbara strukturomvandlingen. En kunskap som kan vara av avgörande betydelse för entreprenörskapets framtida utveckling i Sverige.

Forskningsprogrammet syftar till att belysa vilka ekonomiska grundförutsättningar, exempelvis former för bolagsägarande, skattesystem och allmänna institutioner, som kan bidra till att skapa ett entreprenörskap med såväl omställningskraft som motståndskraftdriven hållbar tillväxt.

”Vårt program kan vara av avgörande betydelse för entreprenörskapets framtida utveckling.”

LARS PERSSON
PROGRAMCHEF

Programmet möjliggör:

- En forskarkompetens inom dessa för svenskt näringsliv avgörande frågor.
- Unika databaser som gör det möjligt att studera hur entreprenörskap påverkas av olika institutionella faktorer.
- En mötesplats för experter, befattningshavare, journalister och forskare med intresse för entreprenörskapets betydelse

för näringslivets motståndskraft och omställningskraft och den allmänna välbefinningsutvecklingen.

Några av våra forskningsfrågor är:

- Vilken roll spelar entreprenörsföretagen och familjeföretagen i en hållbar strukturomvandling?
- Hur påverkar implementeringen av AI produktivitets- och sysselsättningsdynamiken i näringslivet, och hur påverkar konkurrenslagar och utbildningssystem denna process?
- Hur påverkar industripolitik innovation och entreprenörskap i näringslivet?

Följande *ordinarie* forskare deltar: Magnus Henrekson, Anders Kärnä, Lars Persson, Mikael Stenkula och Roger Svensson.

Programmets huvudfinansierare är Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse.

Pågående forskning 2023

Här presenteras ett urval av forskningsprojekt inom programmet Entreprenörskapets ekonomi. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Kommersialisering av svenska patent
Sverige är topprankat i världen vad avser forskning och utveckling och beviljade patent. Men vi har inte så många små snabbväxande teknologibaserade företag. Kommersialiseringen av dessa är relativt sett mindre framgångsrik i Sverige jämfört med andra länder.

Vi analyserar kommersialiseringprocessen i Sverige genom att följa patent. Vi studerar orsaken till om ett patent kommersialiseras eller inte, vad som bestämmer sättet att kommersialisera, faktorer som påverkar utfallet och vad som avgör om patent förnyas eller förfaller.

Vi studerar även betydelsen av statliga finansieringssystem och affärsänglar. Vi har byggt en unik databas över svenska patent ägda av uppfinnare och småföretag.

Projektansvarig: Roger Svensson

Familjeföretagens betydelse för näringslivets utveckling och balans

Drygt hälften av alla privata företag med anställda i det svenska näringslivet är familjeföretag. De verkar inom vitt skilda områden och kan vara allt från storföretag till mindre bolag, men hittills har forskningen om deras unika särart och funktion i det ekonomiska ekosystemet varit begränsad. Syftet med detta forskningsprojekt är att studera familjeföretagens roll för näringslivets utveckling och balans.

Vi undersöker hur familjeföretagen påverkar jobbskapande och jobbförstörelsen i näringslivet och om företagens storlek påverkar effektiviteten. Vi studerar även om det är någon skillnad på familjeföretag verksamma på landsbygd eller i storstad.

Projektansvarig: Lars Persson

Tillväxt och lokala institutioner: vad kan politiken göra?

Hur kan förutsättningar och villkor för entreprenörskap på landsbygden förbättras och komma de många människorna till del? Projektets fokus är lokala institutioner – formella och informella. Institutioner är de normer och regler som styr dels hur vi agerar själva, dels hur vi interagerar med varandra.

Goda lokala institutioner som gynnar och uppmuntrar lokalt företagande och utveckling är en lokal ”kollektiv nytthet” som påverkar alla invånare i ett samhälle. I projektet studeras goda institutioners ursprung och hur de kan utvecklas och byggas upp, inte minst genom policyåtgärder.

Projektansvarig: Magnus Henrekson

Ny forskning om familjeföretagandet

Lars Persson är vice vd på IFN och chef för forskningsprogrammet Entreprenörskapets ekonomi. Ett program som han beskriver som centralt på IFN och vars verksamhet har bidragit till en ökad kunskap om såväl entreprenörskapets bestämningsfaktorer som dess effekter på ekonomisk strukturomvandling och ekonomisk tillväxt.

– DET HÄR FORSKNINGSPROGRAMMET var IFN:s första stora forskningsprogram, och det var först mycket mer omfattande än vad det är i dag, säger Lars Persson. Men i takt med att IFN utvecklades startade vi andra forskningsprogram och kunde därmed lyfta över resurser till dem. Förändringen innebär även att Entreprenörskapets ekonomi fått ett tydligare fokus. Vi tittar just nu väldigt mycket på familjeföretagens roll i näringslivet och på innovationspolitikens påverkan på den kreativa förstörelseprocessen i näringslivet. Ett spännande resultat av forskningen är att den visar att familjeföretag är mer stabila arbetsgivare. Detta beror framför allt på att familjeföretag är mer angelägna om att behålla sina anställda i kristider. En förklaring till detta resultat är att familjeföretagen ska leva över generationer. Därför är familjeföretagen måna om att behålla nyckelpersonal och inte belåna sig i samma utsträckning som andra företag.

”En av våra styrkor är att vi ligger nära policyutvecklingen och kan vara tidiga in på forskningsområden.”

Ett spännande resultat av forskningen är att den visar att familjeföretag är mer stabila arbetsgivare. Detta beror framför allt på att familjeföretag är mer angelägna om att behålla sina anställda i kristider. En förklaring till detta resultat är att familjeföretagen ska leva över generationer, därför är familjeföretag måna om att behålla nyckelpersonal och inte belåna sig i samma utsträckning som andra företag. Denna strategi visade sig vara lönsam under finanskrisen och åren därefter, då IFN i sin studie även fann att produktivitetsutvecklingen hos familjeföretag var bättre.

– Under året har vi inom vår familjeföretagsforskning fokuserat på frågeställningar gällande hur familjeföretagens roller sett ut under ekonomiska kriser och om familjeföretagens agerande skiljer sig från andra företagstypers agerande. Behåller de sina anställda, eller måste de varsla? Och hur påverkar detta på längre sikt produktivitetsutvecklingen i företagen? Är dessa mönster olika på landsbygd och i storstäder?

Forskningsprogrammet Entreprenörskapets ekonomi kommer att fortsätta med forskningen om familjeföretag i ekonomiska kriser, och nästa steg är att studera familjeföretagen i covidkris och Ukrainakris. Vidare kommer det att påbörja forskning om familjeföretagens roll i innovationsprocessen, något som i stort sett är obeforskat från ett samhällsekonomiskt perspektiv i Sverige.

Under 2023 har programmet också skapat rubriker. Forskaren Roger Svensson skrev en SNS-rapport som följdes upp av en uppmärksam debattartikel i *Dagens Industri*, ”Toppstyrd finansiering hotar den fria forskningen”.

– En växande del av den statliga forskningsfinansiering som går via forskningsråd och myndigheter fördelas genom utlysningar som är riktade i stället för öppna. Det undergräver inte bara den akademiska friheten, utan ger också en rad andra negativa konsekvenser, skrev Roger Svensson.

Pehr-Johan Norbäck, en annan forskare inom programmet, har tillsammans med Lars Persson under året publicerat en av de första internationella forskningsartiklarna om generativ AI:s inverkan på entreprenörskapet. Det hade funnits en oro för att framväxten av generativ AI kommer att gynna stora etablerade företag, men Norbäck och Perssons studier påvisar att det finns två sidor. Å ena sidan kommer det att bli svårare för nya entreprenörsföretag att konkurrera med de allt starkare etablerade företagen, å andra sidan kommer entreprenörerna därför att ha starkare incitament att ta risker och om de då lyckas kommer de ha mer banbrytande innovationer. Detta kan faktiskt gynna

samhällsekonomin, då det kan vara mer samhällsekonomiskt önskvärt att ha färre men mer banbrytande, entreprenöriella företag.

Lars Persson är mycket nöjd med verksamheten inom Entreprenörskapsprogrammet.

– Jag känner verkligen att programmet har levererat relevant och intressant forskning och policyanalys även i år. Allmänt är programmet fokuserat på samhällsekonomisk analys av entreprenörskapets betydelse för näringslivets utveckling. Dessa frågor är direkt kopplade till policybeslut gällande hur man ska se på allt från konkurrenspolitik och immaterialrätt till patentregler och forskningsfinansiering. En av våra styrkor är att vi ligger nära policyutvecklingen och kan vara tidiga in på forskningsområden. Under senare år har vi sett en återkomst av mer riktad industripolitik i västvärlden, såsom USA:s Inflation Reduction Act och EU:s Green Deal. Under året har Magnus Henrekson och Mikael Stenkul arbetat med nydanande forskning om hur toppstyrd innovationspolitik skiljer sig från underifrån baserad innovationspolitik och hur dessa kan påverka näringslivets utveckling. □

Global Award 2023

– svensk toppforskare erhöll världsledande entreprenörskapsutmärkelse

Global Award for Entrepreneurship Research är den världsledande utmärkelsen inom entreprenörskapsforskning. Prissumman är på 100 000 euro och delas gemensamt ut av Entreprenörskapsforum och Institutet för Näringslivsforskning (IFN) med Vinnova som medfinansier.

ÅR 2023 TILLDELADES priset Per Davidsson, professor vid Internationella Handelshögskolan i Jönköping och vid Australian Centre for Entrepreneurship Research, QUT Business School.

Per Davidssons forskning om entreprenörskap och kultur samt om tillväxt i de mindre företagen har stärkt, breddat och utvecklat entreprenörskap som forskningsfält. Därför fick Davidsson priset för sin banbrytande och inflytelserika forskning och för sitt nätverksbyggande inom dessa områden.

Med den här utmärkelsen lyfte priskommittén fram professor Per Davidsson som både pionjär och nätverksbyggare inom entreprenörskapsforskningsfältet. Genom sitt mentorskap och akademiska engagemang har han haft en central roll i skapandet av ett levande och globalt nätverk av entreprenörskapsforskare.

Motivering:

- Per Davidsson har utmanat gängse uppfattningar och koncept samt bidragit till utveckling och förnyelse av forskningsfältet. Davidsson har även bidragit till ökad förståelse av centrala begrepp inom entreprenörskapsforskningen. Hans grundläggande böcker om entreprenörskap har inspirerat en ny generation entreprenörskapsforskare och används i dag flitigt inom den högre utbildningen.
- Genom att föra samman forskare från hela världen har Per Davidsson möjliggjort möten och synergier mellan forskare, vilket har gjort entreprenörskapsforskningsfältet till ett levande och välsesat område med vetenskaplig tyngd.

Priset delades ut av finansminister Elisabeth Svantesson och prisceremonin ägde rum på Operaterrassen i Stockholm.

”Som entreprenörskapsforskare är det den största äran att motta Global Award for Entrepreneurship Research, det markerar en höjdpunkt i min karriär.”

PER DAVIDSSON

För mer information, besök prisets webbplats e-award.org.

Hållbar energiomställning

En hållbar energiomställning syftar till att drastiskt minska användningen av fossila bränslen i samhället. Hållbarhet innebär även att energiförsörjningen är resurseffektiv och tillförlitlig. I detta forskningsprogram använder vi nationalekonomisk teori och empiriska verktyg för att undersöka hur marknader och regleringar fungerar samt hur regelverket kan förbättras för att uppnå en hållbar energiomställning.

EN EKOLOGISKT HÅLLBAR energiförsörjning förutsätter att världen minskar användandet av fossila bränslen. Ökad elektrifiering, bland annat av transporter och industriella processer, är en avgörande del av lösningen. Samtidigt är elproduktion och uppvärmning den globalt största källan till utsläpp av växthusgaser. För att motverka klimatförändringarna måste samhället därför ställa om till mer fossilfri elproduktion. I Sverige är målsättningen 100 procent förnybar elproduktion till 2040.

En ekonomiskt hållbar energiförsörjning är resurseffektiv och tillförlitlig. Dock råder oenighet om hur ett sådant system bör se ut. I västvärlden har det varit vanligt att elproduktion från kärnkraft fasats ut, medan Kina och andra länder med snabbt ökande energibehov ser kärnkraft som en självklar del av sin framtida elförsörjning. En viktig fråga rör därför kärnkraftens framtid.

Sverige är en del av den integrerade nordiska elmarknaden. Denna består av två huvuddelar. Den ena är den avreglerade marknaden för produk-

tion av och handel med el. Den andra är det reglerade elnätet. Huvudargumentet för avregleringen var att elproduktion och investeringsbeslut på marknadsmässiga grunder skulle öka effektiviteten i elförsörjningen.

I forskningsprogrammet Hållbar energiomställning studerar vi elmarknaden utifrån målet en resurseffektiv, tillförlitlig och ekologiskt hållbar energiförsörjning. Även incitamenten till energiintensiva sektorer som tillverkningsindustri och transporter att ställa om sin energiförbrukning är fundamentala för en hållbar utveckling. Vi använder nationalekonomisk teori och empiriska analysverktyg för att undersöka hur energimarknaden, energiintensiva sektorer och underliggande regleringar fungerar samt hur regelverket kan förbättras för att uppnå målen om en hållbar energiomställning.

Några av våra forskningsfrågor är:

- Vilka marknadsreformer behövs för en effektiv energiomställning?
- Vilka faktorer styr investeringar på elmarknaden?

”Forskningsprogrammet Hållbar energiomställning är ständigt policy-relevant för politik, näringsliv och hushåll.”

THOMAS
TANGERÅS
PROGRAMCHEF

-
- Hur effektivt fungerar elmarknaden?
 - Hur påverkar konflikten mellan centralt uppställda mål och decentraliserade beslut marknaden?

Följande *ordinarie* forskare ingår i programmet:

Per Hjerstrand, Pär Holmberg, Erik Lundin och Thomas Tangerås. *Affilierad* doktorand: Kajsa Ganhammar.

Projekten inom programmet finansieras främst av Energimyndigheten. □

IFN bidrar till ökad förståelse för hur elmarknaden fungerar

Förändrad syn på politiska prioriteringar gällande energifrågan har påverkat policydiskussionen om elmarknaden

THOMAS TANGERÅS HAR ansvarat för forskningsprogrammet Hållbar energiomställning sedan 2007. I takt med att behov och efterfrågan på el och energi förändrats har även innehållet i programmet gjort det, och Thomas säger att man i dag arbetar mer med förnybar energi jämfört med förr. Men med det sagt – år 2023 har ändå varit det föregående året ganska likt.

– Jag skulle inte säga att innehållet i själva programmet har förändrats mycket under 2023. Det som har hänt är att vi ju hade riksdagsval 2022 och fick en helt ny regering. Därmed förändrades synen på politiska prioriteringar och vissa politiska beslut som togs gällande energifrågan. Det i sin tur påverkade policydiskussionen om elmarknaden.

Forskningsprogrammet Hållbar energiomställning är ständigt policyrelevant för politik, näringsliv och hushåll.

I ljuset av energikrisen forskar man om och fokuserar bland annat mycket på konkurrens på elmarknaden. I och med de skenande priserna under 2022 är det viktigt att förstå hur priserna återspeglar marknadsvillkoren och hur effektivt priserna sätts. IFN:s forskarteam är här unikt, då arbetslaget är den enda grupp i Sverige som specifikt forskat och fördjupat sig i elmarknaden med hjälp av national-ekonomiska verktyg.

Forskningen inom programmet bidrar till att öka förståelsen för hur elmarknaden fungerar och vilka reformer som vore lämpliga för att förbättra den.

Inom ramen för forskningsprogrammet har forskarna i år producerat SNS-rapporter om teknikneutralitet och marknadsintegration. Medlemmar i forskargruppen har även bidragit till en statlig utredning av vindkraften, det senare

med ett efterföljande policyseminarium. Sist men inte minst arrangerades forskarkonferensen NORIO tillsammans med Handelshögskolan i Stockholm och Södertörns högskola.

En annan sak som har präglat energifrågan i allmänhet är den stora EU-reformeringen av elmarknaden som nu börjar visa sig.

– Ingen vet i dag exakt hur detta kommer att påverka Sverige. Däremot har Norden haft en marknad som på många sätt har varit välfungerande. Det är därför viktigt att kunna bevara dess huvuddrag även i framtiden.

Ytterligare en sak som har diskuterats mycket är införandet av ny metod för att beräkna kapaciteten hos elnätet. Syftet

är att den kapacitet som tilldelas marknaden ska återspegla nätets fysiska begränsningar på ett bättre sätt. Det mest troliga resultatet är att metoden kommer leda till ökade priser i Sverige då elexporten ökar. Thomas Tangerås tror dock inte att historien från hösten och vintern 2022 med rekordpriser på el upprepar sig.

– Som det ser ut nu finns mycket vatten i reservoarerna, kärnkraften går med högre kapacitet än förra året och gaslagren är välfyllda. Därför finns det inget skäl att tro att vi kommer drabbas av elbrist. Jag tror inte heller att det kommer att behövas ett elstöd från politiskt håll i år. Mest troligt är att elskatten kommer att sänkas om priserna går upp för mycket. □

Pågående forskning 2023

Här presenteras ett urval av forskningsprojekt inom programmet Hållbar energiomställning. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Så kan elmarknaden förändras för ökad konkurrens med enhetliga priser
Indelningen av Sverige i elområden har kritiserats för att kunder i södra delen av landet får betala högre elpriser än andra. Ny forskning av Thomas Tangerås och Frank Wolak visar att effektiviteten på elmarknaden kan höjas utan att kunder i olika delar av landet betalar olika elpriser. För detta krävs att elområden införs för producenter men inte för konsumenter.

Projektansvarig: Thomas Tangerås.

Vilka marknadsreformer behövs för att lösa Sveriges energiproblem?

Denna studie analyserar hur elmarknaden bör reformeras för att uppnå målet en miljövänlig, tillförlitlig och kostnadseffektiv energiförsörjning.

Vi drar slutsatsen att priserna i högre utsträckning bör återspegla resursbristen i elsystemet och att riskerna behöver minska för investerare.

Projektansvarig: Pär Holmberg.

Kvinnor är mer engagerade i klimatfrågor än män

I denna forskningsrapport visar vi att kvinnor inte bara anser att klimatförändringarna kommer att påverka oss mer än vad män tror, men även att kvinnor i högre grad förespråkar statliga styrmedel för att minska klimatpåverkan. Dessutom rapporterar kvinnor i högre utsträckning att de själva har ändrat sitt beteende i syfte att minska sin klimatpåverkan.

Dessa resultat bygger på en enkät av Naturvårdsverket där slumpvis utvalda svenskar tillfrågades om sin syn på klimatet.

Projektansvarig: Erik Lundin.

Skatter och samhälle

Skatter spelar en central roll i alla moderna, industrialiserade samhällen. De finansierar offentlig välfärd och infrastruktur och de omfördelar mellan grupper i befolkningen. Företag och individer påverkas av skatter i beslut gällande investeringar, sparande, utbildningsval och arbetsutbud. Skattesystemets utformning har därmed betydelse för såväl konjunkturväxlingar som ekonomins långsiktiga tillväxtpotential.

KRAVET PÅ SVERIGES skattesystem som internationellt konkurrenskraftigt ökar i takt med att världens länder integreras allt mer, och forskningsprogrammet Skatter och samhälle vill undersöka vilka konsekvenser detta får för svenska företag och svensk samhällsekonomi.

I det nya forskningsprogrammet Skatter och samhälle vill vi undersöka hur skatter påverkar den svenska samhällsekonomin. Bland våra forskningsprojekt finns undersökningar av näringslivets situation och funktions sätt, exempelvis hur beskattningen av stora och små företag skiljer sig åt och hur skatter påverkar olika former av företagsägande och samspelet mellan arbets- och kapitalbeskattning. Programmets forskning kommer också att beröra arbetstagarnas beteende när det gäller hur skatter påverkar viljan att utbilda sig, arbeta hårt och inkomsternas fördelning mellan hushållen.

Som all forskning vid IFN är målet att producera forskning av hög internationell kvalitet som publiceras i välrenommerade vetenskapliga tidskrifter. Detta är en nödvändig förutsättning för att nå framgång gällande programmets andra målsättning: att generera ny kunskap om skatters effekter i Sverige samt att sprida denna kunskap vid seminarier, konferenser och i andra sammanhang där skattefrågor diskuteras.

Programmets huvudfinansiärer: Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse, Nordic Capital och Vetenskapsrådet.

Följande *ordinarie* forskare ingår i programmet: Magnus Henrekson, Jacob Lundberg, Gabriella Massenz, Mikael Stenkula, Felicia Stokke och Daniel Waldenström.

Affilierade forskare: Spencer Bastani, Olle Hammar, Kristina Karlsson och Paula Roth. □

”Vi bidrar forskningsmässigt redan nu när det gäller skattesystemets betydelse för svensk ekonomi.”

DANIEL
WALDENSTRÖM
PROGRAMCHEF

Nu syns IFN i en av samhällets viktigaste frågor – skatter

Under året som gått har Daniel Waldenström gått från att vara forskare och professor till att även bli programchef för forskningsprogrammet Skatter och samhälle. Han beskriver året i glada ordalag och ser den respons som han fått som utvecklande i positiv bemärkelse.

– VI HAR FÅTT mycket positiv respons, både från forskarsamhället och från näringslivet och politiken. Det känns tydligt att vi redan nu bidrar forskningsmässigt när det gäller skattesystemets betydelse för svensk ekonomi. Och detta nödvändiga och nyttiga arbete kommer vi att fortsätta med.

Daniel Waldenström hade nog förväntat sig att återkopplingen gällande det nya forskningsprogrammet skulle vara uppmuntrande, men responsen utifrån har varit mycket positivare än han hade vågat hoppas på.

– Responsen är jättebra, och det i sig är oerhört inspirerande. Jag är både nöjd och stolt över den forskargrupp som vi satt samman. Vi har inte bara breddat vår kompetens, utan även tillfört nya perspektiv på hur skatternas samhälls-ekonomiska effekter kan utvärderas. Hittills har mina förhoppningar och förväntningar infriats med råge, men som vi alla vet så är forskning ett maratonlopp. Det innebär att vi kommer att fortsätta att arbeta hårt för att slutföra de projekt som vi har påbörjat.

Kort och koncist är den forskning som genomförs inom ramen för Skatter och samhälle verkligen policyrelevant och unik. Den sätter fingret på hur skatter påverkar ekonomins effektivitet samt på skatternas omfördelade funktioner mellan hushåll. På så sätt bidrar forskningen till en rejäl samhällsnytta, både för näringslivet och svenska hushåll.

Att IFN nu syns i en av samhällets viktigaste frågor – skatter – stärker IFN:s varumärke. Forskningsprogrammets

forskare har redan deltagit i samhällsdebatten och förklarat hur skatterna påverkar samhällsekonomin, i synnerhet när det handlar om näringslivets villkor.

Daniel Waldenström lyfter särskilt fram de nyrekryteringar som forskningsprogrammet har gjort. IFN har här lyckats locka till sig ytterligare unga och lovande forskare med bakgrunder inom internationella toppuniversitet och svensk samhällsdebatt. Dessa rekryteringar tillför energi till forskningsgruppen, inte minst i form av metodkompetens och kunskap om hur skatter fungerar i verkligheten.

Ett antal aktiviteter har redan ägt rum under programmets första år.

- Ett lanseringsseminarium arrangerades på IFN när forskningsprogrammet Skatter och samhälle presenterades. En lyckad tillställning där IFN sammanförde företrädare från näringslivet, politiken och forskningen. På ett väldigt konstruktivt sätt lyftes relevanta frågeställningar som bidrog till både dialog och diskussion. Utifrån detta skapades en grogrund som är en del av vårt dagliga arbete, men också förutsättningar för framtida forskningsprojekt och dess upplägg.
- Årets andra stora event inom ramen för Skatter och samhälle är konferensen i Vaxholm, där vi samlade den främsta internationella forskareliten inom skatteforskning. Där presenterades ny forskning och nya resultat, samtidigt som det fanns tillfälle att ge

konstruktiv kritik. Detta var även ett utmärkt tillfälle att knyta nya kontakter och fördjupa befintliga, något som kommer att vara viktigt för programmets framtida verksamhet.

- En artikel som Daniel Waldenström vill lyfta är ”Hur bör de mest välbeställda beskattas?”, publicerad i

Oxford Review of Economic Policy. I artikeln diskuteras om det är kapitalinkomstskatter eller förmögenhets-skatt som lämpar sig bäst för att beskatta samhällets rikaste grupper. Resultatet är att kapitalinkomstskatter är att föredra medan en förmögenhetsskatt bör undvikas. Syftet med artikeln är att lyfta denna viktiga fråga på agendan för beslutsfattare. □

Workshop: Skatter och ojämlikhet

7–9 juni

SEDAN ÅR 2000 har IFN arrangerat IFN Stockholm Conference och värdskapet roterar mellan IFN:s forskningsprogram. 2023 arrangerades workshopen inom det nya forskningsprogrammet Skatter och samhälle. Programmet fokuserar på att öka kunskapen om beskattningens betydelse i ekonomin. Konferensen hölls i Vaxholm utanför Stockholm och samlade ett 20-tal särskilt inbjudna forskare från Europa och USA som presenterade och diskuterade den senaste forskningen inom skatter och ojämlikhet.

Skatter spelar en central roll i alla moderna, industrialiserade samhällen. De finansierar offentlig välfärd och infrastruktur och omfördelar resurser mellan grupper i befolkningen. Skatter påverkar också hur företag och individer betar sig när de fattar beslut om till exempel investeringar, arbetskraftsutbud och utbildningsval.

Presentationerna på konferensen innehöll både teoretisk och empirisk forskning och berörde en rad olika ämnen såsom migration, skatter och global förmögenhetsfördelning.

Claus Thustrup Kreiner, Köpenhamns universitet, presenterade en studie som föreslår ett nytt sätt att mäta hur känsliga löntagare är för inkomstbeskattning. Frågan om hur skatter påverkar viljan att arbeta är en av de viktigaste inom den skatteekonomiska forskningen, men också en av de svåraste att besvara. I uppsatsen utvecklar författarna ett teoretiskt ramverk för att identifiera skatters effekter utifrån situationer när folk byter jobb i stället för att, som i de flesta studier, analysera utfall hos löntagare i deras fasta anställning. Studien använder en kvasiexperimentell metod och visar empiriskt att om man tar hänsyn till denna dynamiska ersättningsmodell där löntagare byter jobb, så visar den betydligt större känslighet för beskattning än vad tidigare litteraturen funnit. Med andra ord visar studien att skatter påverkar arbetskraftsutbud mer än vad vi tidigare trott.

Kaisa Kotakorpi, Tammerfors universitet, presenterade en studie där forskarna analyserar hur människors rang-

ordning i inkomstfördelningen påverkar deras välbefinnande. En viktig delfrågeställning var vilka personer som människor jämför sig med när de bildar sig en uppfattning om var i inkomstfördelningen de befinner sig. Studien bygger på ett storskaligt fältexperiment där forskarna först låter individer uppskatta sin inkomstrang i förhållande till en referensgrupp och sedan ges en grupp av individer information om deras faktiska rang i förhållande till referensgrupperna. Samtliga individer tillfrågas om deras tillfredsställelse med inkomsten och om de anser att deras aktuella situation har uppkommit på ett rättvist sätt. Resultaten visar att information om vilken rang man har i förhållande till andra personer kan påverka hur nöjd man är med den egna inkomsten. Samtidigt verkar inte denna information påverka personers övergripande livstillfredsställelse.

David Agrawal, University of Kentucky, presenterade en uppsats som undersöker vilka politiska åtgärder som bör hanteras på regional nivå och vilka som bör utföras centraliserat på nationell nivå. För att utvärdera välfärds-effekterna av en geografiskt decentraliserad finanspolitisk lanseras ett nytt mått, en marginellt korrigeringstransferering, som kan användas för att kvantifiera välfärdseffekterna av en decentraliserad politik. En empirisk analys av amerikanska federala och delstatliga utfall visar att sänkt fastighetsskatt, grundskoleutbildning och högre utbildning har positiva korrigeringstransfereringar, vilket innebär att nationella, federala, subventioner bör användas. Politik som riskerar leda till ”race-to-the-bottom” till följd av konkurrens mellan regioner, som exempelvis förmögenhetsskatt, bör beskattas på nationell nivå. Beroende på vilka beskattningsinstrument som används på delstatsnivå visar studien att om delstaterna själva får välja, kan utfallen avvika avsevärt från den politik som den federala regeringen skulle föra.

Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse samt Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse gav ekonomiskt stöd. □

Pågående forskning 2023

Här presenteras ett urval av forskningsprojekt inom programmet Skatter och samhälle. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Ett tjugotal forskare träffades under två dagar i juni för att diskutera sin senaste forskning. Konferensen arrangerades inom ramen för forskningsprogrammet Skatter och samhälle.

Svensk inkomst- och förmögenhetsfördelning och mobilitet

Kunskap om kopplingarna mellan generationer med avseende på inkomster och förmögenheter är av yttersta vikt för centrala samhällsvetenskapliga frågor.

I detta projekt studeras intergenerationell mobilitet i inkomster och förmögenheter i Sverige från början av 1900-talet fram till i dag. Projektet består av att skapa nya databaser över förmögenheter och arv, och att utifrån detta studera såväl frågor av allmän karaktär som en rad Sverigespecifika frågor rörande inkomst och förmögenhetsfördelning från välfärdsstatens uppbyggnad via dess expansionsfas fram till i dag.

Projektansvarig: Daniel Waldenström.

Det svenska skattesystemet i ett historiskt och entreprenöriellt perspektiv

Syftet med detta projekt är att beskriva och analysera det svenska skattesystemets utveckling från mitten av 1800-talet fram till i dag. Det svenska skattesystemet består av många olika komponenter, såsom kapital-, arbets- och arvsskatter, som utvecklats på olika sätt och som förtjänar att studeras var för sig.

I projektet kartläggs skattesystemets utformning och utveckling i ett långsiktigt perspektiv, dessutom analyseras skattesystemets funktion och hur detta påverkat ekonomin i allmänhet och näringslivets struktur, utveckling och organisering i synnerhet.

Projektansvarig: Mikael Stenkula.

Kapitalbeskattningens effekter

Skatter på kapital utgör ungefär en tiondel av de totala skatteintäkterna, men är trots det centrala för skattesystemet. De viktigaste kapitalskatterna är de som berör bolagsvinster, kapitalinkomster och fastigheter. Inom detta projekt studeras effekter av kapitalbeskattningens förändringar på ägarbeskattning och ägarstruktur, kapitalbildning samt balansen mellan arbets- och kapitalbeskattning och arbetsutbud.

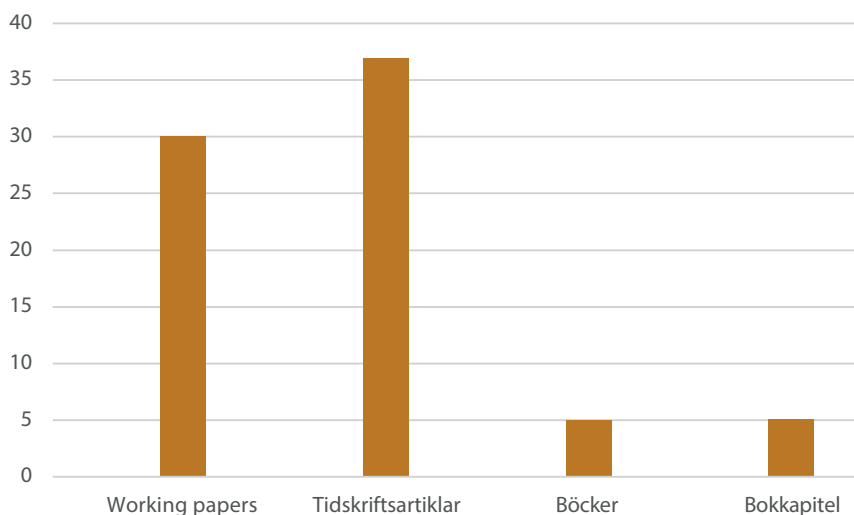
Projektansvarig: Daniel Waldenström.

Forskningsproduktion vid IFN 2023

GRUNDEN I IFN:S verksamhet är nationalekonomisk forskning. Forskning tenderar att vara en tämligen långsam process som kräver stor noggrannhet och en betydande arbetsinsats. När forskargruppen har nått fram till resultat som de finner robusta, intressanta och logiskt stringenta brukar dessa presenteras vid vetenskapliga konferenser och workshops, samt vid seminarier inom och utanför landet. Kommentarer och förslag från andra forskare diskuteras och inkorporeras i analysen för att ytterligare höja arbetets kvalitet. När detta skett publiceras forskningen som ett working paper och blir därigenom tillgängligt för andra. Under 2023 publicerades 30 working papers på IFN. Av dessa skrevs 22 av ordinarie forskare vid IFN och 8 av affilierade forskare.

Steg två i forskningsprocessen är att man skickar sitt working paper till en tidskrift för sakkunniggranskning. De flesta insända forskningsartiklar blir refuserade varvid en ny runda revideringar tar vid, varefter artikeln skickas till en ny tidskrift. Efter att denna process upprepats ett antal gånger kommer förhoppningsvis pappret till slut att antas för publicering i en vetenskaplig tidskrift. Under 2023 publicerade forskare vid IFN 37 artiklar i vetenskapliga tidskrifter (figur 1). 26 artiklar skrevs av ordinarie forskare och 11 av affilierade

Figur 1 Publiceringar av IFN-forskare.

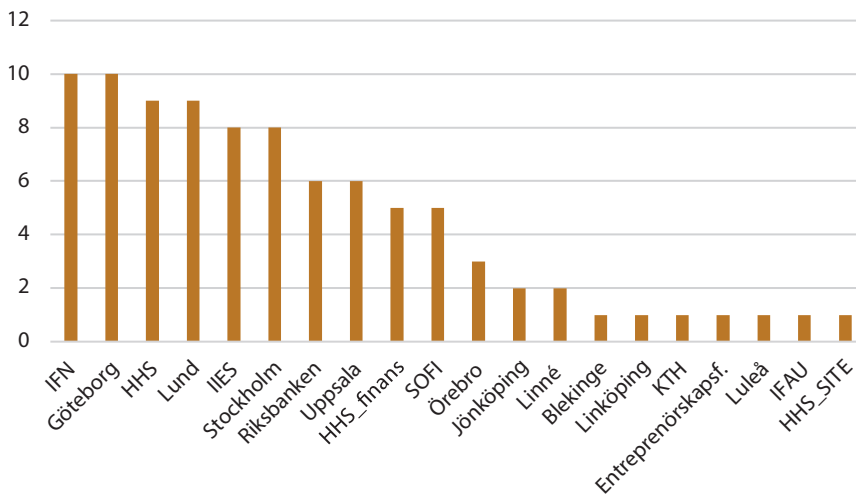
forskare. Det finns en stor mängd vetenskapliga tidskrifter, några mer prestigefyllda än andra. På IFN använder vi oss av en rangordning som redovisas på sidan 40 i denna volym. Givet det poängsystem som där visas är ungefär 11 procent av artiklarna publicerade i klass 1, det vill säga de mest prestigefyllda tidskrifterna (6 poäng eller mer), och 84 procent i klass 2 (3–5 poäng).

Vetenskapliga tidskrifter är det huvudsakliga men inte enda forumet för forskning vid IFN. Under 2023 publicerades även fem böcker och fem bokkapitel i vetenskapliga antologier.

Ovanstående diskussion visar på en hög aktivitetsgrad på IFN,

både när det gäller forskning och forskningskommunikation. Hur väl står sig då IFN jämfört med andra svenska nationalekonomiska miljöer? Ett sätt att undersöka detta är att använda sig av databasen RePEc som rangordnar 805 forskare i nationalekonomi som är verksamma i Sverige. Det krävs mycket stort vetenskapligt genomslag för att ta sig in på topp-100-listan i denna rangordning. Figur 2 visar antalet sådana forskare som 2023 var verksamma vid våra större svenska nationalekonomiska miljöer. Skillnaderna är små mellan de främsta institutionerna. IFN och Nationalekonomiska institutionen vid Göteborgs universitet ligger i topp med 10 forskare var på topp-100-listan.

Figur 2 Antal forskare bland de 100 främsta i Sverige enligt RePEc.

Not: HHS – Handelshögskolan i Stockholm. IIES – Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet. SOFI – Institutet för social forskning. KTH – Kungliga Tekniska högskolan. IFAU – Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Källa: Siffrorna bygger på information och ranking av RePEc. <https://ideas.repec.org/>

Tabell 1 Citeringar och forskningskommunikation för svenska professorer i nationalekonomi.

	CITERINGAR	FORSKNINGSKOMMUNIKATION
IIES	246	0,5
HHS Finans	190	0
Jönköping	138	0
IFN	121	6
Göteborg	114	0,5
Örebro	102	1
SOFI	102	1
Lund	100	1
Uppsala	87	1
HHS	87	0
Linné	74	3
Stockholm	43	0
Umeå	13	0

Not: HHS – Handelshögskolan i Stockholm. IIES – Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet. SOFI – Institutet för social forskning. KTH – Kungliga Tekniska högskolan. IFAU – Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Källa: Alvesson, Mats och Fredrik Sjöholm (2023). ”Ekonomiprofessorernas genomslag i vetenskap och forskningskommunikation”. *Ekonomisk Debatt* 51(5), 64–74.

Det finns många toppforskare även vid de nationalekonomiska institutionerna vid Handelshögskolan i Stockholm, på Stockholms och Lunds universitet samt på Institutet för internationell ekonomi (IIES) vid Stockholms universitet. Det kan noteras att i relativa termer är IFN:s prestation än mer imponerande givet att många av de andra institutionerna i toppen av rangordningen är ungefär dubbelt så stora vad gäller antal anställda forskare.

Även andra nyligen publicerade studier visar att IFN gör jämförelsevis bra ifrån sig i forskningshänseende. I en nyligen publicerad artikel i *Ekonomisk Debatt* undersöks antalet citeringar, ett mått på vetenskapligt genomslag, för alla ekonomiprofessorer i Sverige. Det är alltså endast en mindre del av forskarna vid IFN och andra institutioner som ingår i jäm-

förelsen. Som visas i Tabell 1 så var antalet årliga citeringar 2020–2022 (medianen) högst på IIES följt av Jönköping International Business School, Institutionen för finansiell ekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och IFN.

En aspekt som skiljer IFN från de flesta andra nationalekonomiska forskningsmiljöer är att vi lägger stor vikt vid forskningskommunikation. Under 2023 publicerade IFN:s forskare en stor mängd debattartiklar, populärvetenskap och rapporter. Tabell 1 visar svenska professorers forskningskommunikation. Siffrorna är hämtade från samma artikel i *Ekonomisk Debatt* som tidigare nämnts. Mer specifikt mättes antalet inlägg i olika typer av forum för forskningskommunikation såsom de större debattsidorna, rapporter och populärvetenskap. I denna typ av aktivitet står IFN i särklass med sex publiceringar per professor. Det är dubbelt så många som professorerna på Linnéuniversitetet, som ligger tvåa. Det är värt att notera att deltagandet i forskningskommunikation är mycket lågt på de flesta inkluderade lärosätena.

Sammantaget var aktiviteten på IFN hög under 2023, såväl när det gäller forskning som forskningskommunikation. Vidare står sig IFN mycket väl i jämförelse med andra svenska nationalekonomiska miljöer. Att bibehålla denna höga nivå kommer att vara en inspirerande uppgift för IFN:s forskare under kommande år. □

BILAGA

IFN:s poängsystem för kvalitetsjustering av forskningsproduktionen

PUBLICERINGSKANAL	POÄNG
Topp-5 tidskrifter inom <i>economics</i> : <i>American Economic Review</i> , <i>Econometrica</i> , <i>Journal of Political Economy</i> , <i>Quarterly Journal of Economics</i> och <i>Review of Economic Studies</i> .	10
Topptidskrifter inom <i>economics</i> alldeles under topp-5, inkl. policyinriktade tidskrifter med mycket hög impact: <i>Journal of Economic Perspectives</i> , <i>Journal of Economic Literature</i> , <i>Brookings Papers on Economic Activity</i> och <i>Economic Policy</i> .	8
Absoluta topptidskrifter utanför fältet <i>economics</i> , t.ex. <i>Journal of Finance</i> , <i>American Political Science Review</i> , <i>Academy of Management Journal</i> , <i>Science</i> , <i>Nature</i> , <i>PNAS</i> och <i>American Journal of Sociology</i> .	8
Övriga topptidskrifter inom <i>economics</i> klassificerade som 4 eller 4* enligt <i>Academic Journal Guide 2018 (AJG)</i> eller klassificerade som 3 enligt <i>AJG</i> och samtidigt lägst nr 30 enligt det s.k. IF-måttet samt följande utvalda tidskrifter centrala för IFN:s inriktning: <i>AEJ: Microeconomics</i> , <i>European Economic Review</i> , <i>Journal of Business Venturing</i> , <i>Journal of Industrial Economics</i> och <i>Journal of Public Economics</i> . Tidskrifter utanför <i>economics</i> som har 4* enligt <i>AJG</i> (som ej har 8 poäng enligt ovan).	6
Tidskrifter utanför <i>economics</i> klassificerade som 4 enligt <i>AJG</i> .	5
Övriga tidskrifter inom <i>economics</i> med 3 enligt <i>AJG</i> .	4
Övriga tidskrifter inom <i>economics</i> med 2 enligt <i>AJG</i> eller som är poängsatta enligt IF-måttet samt tidskrifter utanför <i>economics</i> som är listade i <i>Web of Science</i> med IF högre än 2 eller med 3 enligt <i>AJG</i> .	3
Övriga referee-granskade tidskrifter utanför <i>economics</i> som är listade i <i>Web of Science</i> eller med 2 enligt <i>AJG</i> .	2
Övriga referee-granskade tidskrifter.	1
Bokkapitel i högprestigebokserier och/eller på ett av de ledande akademiska förlagen. I undantagsfall kan poängen bli högre.	2-4
Övriga bokkapitel (boken bör vara registrerad i <i>EconLit</i>).	1

I sammanställningen ingår arbeten utförda vid IFN till sitt fulla värde. Arbeten utförda av affilierade forskare ingår till 50 procent. Det senare gäller även för arbeten publicerade av forskare som lämnat IFN, men där IFN anges som en av flera affilieringar i den publicerade artikeln.

År 2013 utvidgades kategorin som ger 6 poäng till topp-30 enligt IF och 2015 adderades förutsättningen att tidskriften enligt den senaste versionen av *Academic Journal Guide* (Laing m.fl. 2018) rankas lägst kategori 3 inom fältet *economics*. Till denna grupp har adderats fem handplockade tidskrifter som är särskilt viktiga för IFN.

2013 höjdes kraven för hur hög IF som krävs i poängsättningen av tidskrifter utanför *economics* och 2015 kompletterades detta med en tydligare poängsättning enligt *AJG*. Dessa förändringar påverkar bara poängsättningen från och med det år de genomförts.

Referens

Laing, Angus, m.fl. (2018), "Academic Journal Guide 2018: Methodology". London: Chartered Association of Business Schools (ABS). Tillgänglig online: <https://charteredabs.org/wp-content/uploads/2018/03/AJG2018-Methodology.pdf>.

Tredje uppgiften

IFN i media

Under 2023 handlade samhällsdebatten ofta om elmarknaden ur olika perspektiv. Forskarna från programmet Hållbar energiomställning var flitigt efterfrågade för intervjuer och kommentarer. Läs mer på ifn.se/ifn-i-media.

UNDER 2023 FÖREKOM IFN, forskning från IFN och IFN-forskare i hundratals artiklar och inslag i svensk media, exempelvis *SVT*, *Sveriges Radio*, *TV 4*, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Industri*. IFN:s forskning omnämndes även på ett antal ledarsidor.

IFN:s forskare har också varit aktiva i samhällsdebatten. I fler än 50 debattartiklar (inklusive repliker) har ämnen

som Kinas framtid, globaliseringen, elbrist, vind- och kärnkraft, industripolitik, Natomedlemskap, kriget i Ukraina, covid, EU och artificiell intelligens avhandlats. De flesta av dessa artiklar publicerades i *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Industri* – i nämnd ordning. □

En forskare ska enligt högskolelagen kommunicera sin forskning och dela med sig av sina kunskaper även utanför akademien. Inom universitetsvärlden kallas detta för den tredje uppgiften eller samverkansuppdraget och det är något IFN fäster stor vikt vid. Exempel på tredje uppgiften är att delta som expert i statliga utredningar, skriva populärvetenskapligt om sin forskning, författa rapporter för att sammanställa forskning, medverka vid seminarier och delta aktivt i media.

Policyseminarium Deglobalisering och svensk ekonomi

Inflation, krig, brist på energi, byggkris. Det pågår många saker i världen som skapar polarisering och påverkar svensk ekonomi. Från globalisering rör vi oss mot en mer deglobaliserad värld, något som IFN anordnade ett policyseminarium om den 9 maj.

EFTER DECENNIER AV stadigt ökande globalisering är världen på väg in en ny fas. Kina, USA och EU går mot mer nationell slutenhet och mot att präglas mer av statlig industripolitik. Världen blir mer polariserad och risken för olika typer av konflikter ökar. Med anledning av detta bjöd IFN in till ett policyseminarium om ”Deglobalisering och svensk ekonomi”.

I detta policyseminarium diskuterades utvecklingen mot mer protektionism i olika delar av världen och vad den beror på. Seminariet inleddes med att Joacim Tåg, professor och programchef för forskningsprogrammet Företagens konkurrenskraft på IFN, välkomnade deltagarna och därefter berättade Fredrik Sjöholm, professor och vd för

IFN, mer om deglobalisering och hur den påverkar svensk ekonomi.

Därefter följde ett panelsamtal med Ann Öberg, vd Almega, Fredrik Sjöholm, vd IFN, Håkan Jevrell, statssekreterare hos bistånds- och utrikeshandelsministern och Mattias Johansson, Head of Public Affairs på Volvo Cars. I panelsamtalet diskuterade man vad deglobalisering innebär för Sverige, hur svensk ekonomi påverkas samt vad som kan göras för att vända utvecklingen.

Detta policyseminarium var ett fullbokat event som engagerade och inspirerade, och IFN kommer att följa upp det med likande policyseminarier på temat. ▣

Policyseminarium Ekonomisk frihet och populism

Den 16 maj arrangerade IFN, inom ramen för ett forskningsprojekt finansierat av John Templeton Foundation, ett policyseminarium vid Center for Politiske Studier (CEPOS) i Köpenhamn. Huvudtalare var Andreas Bergh, forskare vid IFN, som talade om Economic Freedom and Populism – hur marknadsekonomi kan påverka den politiska utvecklingen och om den har bidragit till ökat genomslag för populistiska partier i Europa.

PÅ DETTA FULLBOKADE policyseminarium i Köpenhamn baserade huvudtalaren Andreas Bergh, forskare vid IFN, sitt budskap på egen forskning om hur ekonomisk globalisering och marknadsekonomi påverkar den politiska utvecklingen. Han belyste särskilt frågan om ekonomisk globalisering och marknadsekonomi har varit bidragande faktorer till att europeiska, populistiska partier fått ett ökat genomslag.

Föredraget byggde på studier utförda för att hitta faktorer på landnivå som förklarar ökningen av stödet för populistiska partier i europeiska demokratier. Även om populism ofta kopplas till ojämlikhet, noterar Bergh att högerpopulistiska partier tenderar att blomstra när människor känner sig rädda, inte minst för att förlora sina jobb. Om flexibla arbetsmarknader innebär att arbetslösheten avdramatiseras, eftersom det är lättare att hitta ett nytt jobb, kan

flexibiliteten på arbetsmarknaden dämpa populismen och ojämlikheten kan bli mindre viktig.

Ett starkt anställningsskydd och låg inkomstjämlighet är kanske inte det mest effektiva sättet att bekämpa högerpopulismen. En strategi som främjar flexibla arbetsmarknader och uppgradering av arbetstillfällena kan vara ett alternativ. Det behövs mer forskning om sambandet mellan arbetsmarknadsinstitutioner och (i synnerhet höger-) populism, sade Andreas Bergh.

Därefter följde en paneldiskussion mellan Christian Bjørnskov (professor i nationalekonomi i Århus och affilierad forskare till IFN), Robert Klemmensen (professor i statskunskap i Lund) och Karsten Bo Larsen (forskningschef för CEPOS). □

Policyseminarium Skatter och samhälle

Den 16 februari 2023 anordnades en kickoff i anslutning till lanseringen av IFN:s nya skatteforskningsprogram Skatter och samhälle. Syftet var att för speciellt inbjudna intressenter presentera det nya programmets bakgrund och utformning samt diskutera aktuella och relevanta frågeställningar inom området. Lanseringen avslutades med ett panelsamtal mellan Daniel Waldenström, programchef för Skatter och samhälle, Jesper Ahlgren (M), statssekreterare på Finansdepartementet, och Klas Tikkanen, chef för Nordic Capital.

IFN:S NYA SKATTEFORSKNINGSPROGRAM Skatter och samhälle lanserades den 16 februari med en kickoff och efterföljande mingel. Nästan 30 speciellt inbjudna intresserade närvarande och fick först höra programchef Daniel Waldenström ingående presentera programmet som helhet och sedan höra Daniel Waldenström tillsammans med Jesper Ahlgren (M), statssekreterare och Klas Tikkanen, Nordic Capital, diskutera aktuella och relevanta frågeställningar inom området. Samtalet modererades av Eva Strindberg Lindgren, kommunikationschef på IFN.

– Vi är väldigt glada över att ha kunnat starta detta program. Skattefrågor är viktiga för samhällsekonomin och de väcker alltid engagemang. Vi är nöjda med lanseringen, det stora intresse som visades och speciellt de frågor som vi fick från publiken. Det är bland annat dessa som kommer att utveckla vårt kommande arbete, sa Daniel Waldenström, programchef för Skatter och samhälle.

Forskningsprogrammet Skatter och samhälle kommer att undersöka hur skatter påverkar den svenska samhällsekonomin samt undersöka näringslivets situation och funktionssätt, exempelvis hur beskattningen av stora och små företag skiljer sig åt, hur skatter påverkar olika former av företagsägande och samspelet mellan arbets- och kapitalbeskattning. Programmets forskning kommer också att beröra arbetstagarnas beteenden när det gäller hur skatter påverkar viljan att utbilda sig, arbeta hårt och inkomster- nas fördelning mellan hushållen.

Liksom all forskning vid IFN syftar programmet till att producera forskning av hög internationell kvalitet. Detta är en förutsättning för att nå framgång gällande programmets andra målsättning: att generera ny kunskap om skatters effekter i Sverige samt att sprida denna kunskap vid seminarier och konferenser och i andra sammanhang där skattefrågor diskuteras. □

Policyseminarium

Kan ersättning till närboende skapa lokal acceptans för landbaserad vindkraft?

Kan ersättning till närboende skapa lokal acceptans för landbaserad vindkraft? Frågan är både omdiskuterad och omdebatterad, varför IFN bjöd in till ett policyseminarium den 24 oktober.

EN KRAFTIGT ÖKAD efterfrågan på el kommer troligtvis att kräva en betydande utbyggnad av den landbaserade vindkraften under de närmaste decennierna. Lokalt motstånd är dock en central utmaning, vilket leder till frågan om närboende bör ges en reglerad rätt till ersättning.

Seminarier utgick från följande frågeställningar:

- Bör ersättning till närboende över huvud taget införas, och bör den i sådant fall enbart gälla för framtida vindkraft, eller även befintlig?
- Skulle ett system för intäktsdelning av vindkraft nödvändiggöra att även andra verksamheter omfattas av ett liknande schabloniserat ersättningssystem?
- Bör en potentiell ersättning baseras på vetenskapliga studier av vindkraftens inverkan på fastighetsvärden, alternativt utgå i form av schabloniserad rätt till rabatterad el för de närboende, eller något annat?

Utifrån ovannämnda frågeställningar presenterades alltså ett policyseminarium arrangerat av IFN. Erik Lundin vid IFN presenterade sin forskning om kostnaderna för olika intäktsdelningssystem. Han gjorde även en översiktlig genomgång av lokala ekonomiska incitament i våra grannländer, med fokus på Danmark.

Därefter följde ett panelsamtal med Kristina Ek, Luleå tekniska universitet, Linda Kaneryd, Energimyndigheten, Linus Lakso, Miljöpartiet, Helena Storckenfeldt, Moderaterna och Dan Sandros, SR Energy.

Under panelsamtalet diskuterades om en lagstadgad ersättning till närboende är en lämplig väg att gå för att öka den lokala acceptansen, samt hur ett sådant system i så fall skulle kunna utformas. □

Externa aktiviteter

IFN är en källa till kunskap som är relevant för samhället och näringslivet. Institutets forskare medverkar regelbundet som föreläsare och deltagare i olika sammanhang där beslutsfattare, rådgivare och opinionsbildare möts. Nedan är ett urval av forskarnas externa engagemang under 2023.

Spännande seminarium om energikrisen – riskerar vi ett nytt Stålverk 80? I början av februari 2023 arrangerade ProSkandia ett seminarium för sina medlemmar på temat Energitransition, med titeln "Riskerar vi ett nytt Stålverk 80?" Magnus Henrekson med flera gav sin syn på utvecklingen av energiproduktion, energiinvesteringar och bolån.

Ej läge att överge överskottsmål. "Trovärdigheten i Riksbankens inflationsmål måste försvaras, det är centralt. Det är inte läge att nu diskutera att överge överskottsmålet eller höja skuldandelen, utan det finns skäl att vara försiktig." Det sade Daniel Waldenström under sin presentation på Sacos konferens MAKRO – Sveriges samhälls-ekonomiska forum.

Riksdagsseminarium om grön omställning. För speciellt inbjudna hölls ett seminarium i riksdagen gällande den gröna omställningen och om Hybrit är en bra idé. Medverkade gjorde bland andra Magnus Henreksson, forskare vid IFN, som diskuterade rapporten "Från brunt till grönt".

Daniel Waldenström presenterade forskning om förmögenhetsutveckling i västvärlden på toppkonferens. Daniel Waldenström bjöds som enda svensk forskare in till en toppkonferens vid Federal Reserve Bank of Chicago. Detta var en specialkonferens med fokus på inkomster, förmögenhetsfördelning och historisk utveckling inom nyss nämnda områden, och Daniel som var inledningstalare verkade under dessa dagar tillsammans med andra världsledande nationalekonomer.

Ekonomer uttalar sig om höstbudgeten 2023. Finansministern har presenterat sin höstbudget, men frågan är om hon lyckas med balansakten att inte elda på inflationen samtidigt som samarbetspartiernas egna önsknings tillgodoses. Detta diskuteras på ett seminarium hos Fores där Lars Calmfors medverkade.

Möte med Kungliga Humanistiska Vetenskapssamfundet. På ett möte med Kungliga Humanistiska Vetenskapssamfundets presenterade Fredrik Sjöholm sitt kapitel i boken *Europaperspektiv 2023*.

Riv hindren för ny elproduktion – ny rapport berättar hur!
Teknikföretagen arrangerade ett frukostseminarium med fokus på att tydliggöra vilka hinder som ligger i vägen för de investeringar som är avgörande för att Sverige ska lyckas med den gröna omställningen. Medverkade i ett panelsamtal gjorde bland andra Pär Holmberg.

“Eurons Groundhog Day” – Svenska folket förtjänar en annan eurodebatt. Svenska Europarörelsen och EU-kommissionens representation i Sverige anordnade tillsammans ett seminarium på temat euron, 20 år efter att Sverige röstade nej till att införa valutan. Medverkade i panelen gjorde bland andra Lars Calmfors.

Europeiska konkurrensdagen. På Europeiska konkurrensdagen, eller European Competition Day, samlades representanter för konkurrensmyndigheter i Europa, Europeiska kommissionen, ministerier, politiker, företag med mera. Pär Holmberg medverkade och diskuterade energikrisen.

World Finance Conference. World Finance Conference i Kristiansand leddes av programansvarige Lars Oxelheim. Konferensen blev en lyckad tilldragelse med över 400 deltagare från fler än 50 länder.

Trend mot ökad globalisering är bruten. Den stora globaliseringstrenden som vi sett är nog tyvärr över. Det sade Fredrik Sjöholm vid Sacos konferens MAKRO – Sveriges samhällsekonomiska forum.

Europaperspektiv 2023. Ett seminarium om boken *EU:s inre och yttre gränser i en konfliktfylld värld* arrangerades på franska residenset. Seminariet var ett samarbete mellan IVA Avdelning IX, Frankrikes ambassad i Stockholm och Svenska Nätverket för Europaforskning i statsvetenskap.

IFN medverkade på riksdagsseminarium. Lars Persson deltog i ett riksdagsseminarium och diskuterade familjeföretagens betydelse inom svenskt näringsliv. Lars beskrev forskningsresultat från IFN:s forskning om familjeföretagens roll under ekonomiska kriser och framhöll att familjeföretag bidrar till stabilitet i näringslivet.

Seminarium om EU:s gränser i en konfliktfylld värld. Ett seminarium med fokus på EU:s gränser i en konfliktfylld värld har hållits i samverkan mellan svenska ambassaden i Helsingfors, nätverket för Europaforskning i Sverige och Utrikespolitiska institutet i Finland. Medverkade på seminariet gjorde Fredrik Sjöholm och Lars Oxelheim.

Magnus Henrekson leder ny svensk betygsutredning

Skolinspektionen har undersökt rektorers arbete för att motverka för höga betyg på gymnasieskolor i Sverige. Utbredda problem med glädjebetyg rapporterades, varefter regeringen tillsatte en utredning som ska se över hur betygssystemet kan förändras.

Vad är bakgrunden till utredningen?

Bakgrunden är att dagens betygssystem varken är inflationssäkert, rättssäkert eller kunskapsdrivande. Över tid har betygssättningen blivit alltmer generös trots att det inte motsvarats av ökade kunskaper. Det har till och med varit så att kunskaperna sjunkit enligt de internationella mätningarna samtidigt som de genomsnittliga betygen höjts år för år. Det är också stora skillnader mellan betygssättningen i olika skolor, skillnader som inte kan förklaras med skillnader i elevernas kunskaper. Det betyder att vissa skolor använder en generös betygssättning som konkurrensmedel, vilket skapar stora orättvisor.

Varför är utredningen viktig?

Att Sverige lyckas höja kvaliteten hos skolan är helt avgörande för vår långsiktiga välfärdsutveckling. Ett rättssäkert, inflationssäkert och kunskapsdrivande betygssystem är, tillsammans med en grundläggande reformering av grundskolans och

gymnasiets läro- och kursplaner, den avgörande pusselbiten för att detta ska bli verklighet.

Varför valdes du till utredare?

Sannolikt därför att jag sedan 2016 forskat mycket om den svenska skolan och dess brister. Baserat på den forskningen har jag också deltagit mycket i den svenska skoldebatten, vilket gjort att jag byggt upp en kompetens och kanske också ett visst anseende på området.

Vad är syfte och mål?

Att föreslå ett betygssystem som på ett rättvisande sätt speglar elevens kunskapsnivå oavsett vilken skola eleven gått på eller vilken lärare som satt betyget. Det system vi föreslår ska också vara inflationssäkert och kunskapsdrivande.

Vem/vilka är målgruppen?

Målgruppen är regering och riksdag som har att fatta beslut i frågan. Men för att vårt förslag ska kunna gå igenom måste det också förankras väl hos olika

intressenter, såsom Skolverket, Skolinspektionen, Sveriges Lärare, SKR, Friskolornas Riksförbund och Idéburna Skolors Riksförbund.

Vad visar resultaten på redan nu?

Vi är ålagda att ta fram ett huvudförslag och ett alternativt förslag. Vi är på god väg att göra den kartläggning av olika aspekter som måste utredas på djupet för att underbygga våra förslag. Sett utifrån är det lätt att få uppfattningen att det bara är att införa det system man vill ha när man väl bestämt sig för ett. Tyvärr är det inte så enkelt. Det är en lång rad aspekter som måste utredas så det blir säkert ett betänkande på 700–800 sidor.

När ska resultaten redovisas och hur?

Resultaten redovisas i form av en SOU som publiceras den 21 februari 2025. Sedan kommer vi förstås att skriva en debattartikel, jag skriver lite längre till exempel i *Kvartal* och kommer att hålla en rad föredrag om vår analys och vad vi kommit fram till. □

Lars Calmfors – national-ekonom och samhällsdebattör

Lars Calmfors är ständigt aktuell, inte bara för att han sitter med i finansminister Elisabeth Svantessons (M) ekonomiska råd, arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrsons (L) nya arbetsmarknadspolitiska råd och Arbetsförmedlingens nya vetenskapliga råd, utan även för att han i år fyllde 75. I över 50 år har han levererat analysunderlag till politiker och väljare när det behövs ett nationalekonomiskt perspektiv.

LARS CALMFORS HAR under 2023 framför allt arbetat med en omfattande rapport om det finanspolitiska ramverket till Långtidsutredningen, en rapport som publicerades den 12 december. I rapporten argumenteras bland annat för att överskottsmålet kan göras om till ett underskottsmål och skuldankaret höjas. Calmfors leder också ett större projekt om den ekonomiska politiken i Norden under och efter pandemin, ett projekt som har finansierats av Nordiska ministerrådet och som ska redovisas i början av 2024.

Under året som gått har Lars Calmfors även levererat otaliga intervjuer, medverkat i mängder av poddar och skrivit ett drygt tiotal kolumner i *Dagens Nyheter*. Han har kallats allt från ärkeexpert till nationalekonom och samhällsdebattör.

Calmfors har varit med i debatten i decennier, och han fortsätter gärna ett tag till.

– Jag vill bidra till samhällsdebatten och forskningen så länge det känns roligt. Det är ingen brist på samhällsproblem, snarare har de accelererat. Man får inte fatta beslut med felaktiga underlag, det är viktigt att föra fram alla perspektiv, säger Lars Calmfors själv.

Nytt arbetsmarknadspolitiskt råd

Arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L) har tillsatt ett nytt arbetsmarknadspolitiskt råd. Rådets syfte är att ge ”inspel och synpunkter” till regeringen och Lars Calmfors är en av ledamöterna.

Det nya arbetsmarknadspolitiska rådet kommer att arbeta med frågor som rör lågkonjunkturens påverkan på arbetsmarknaden samt strukturella problem, som exempelvis långtidsarbetslöshet.

Nytt vetenskapligt råd

Arbetsförmedlingen ska löpande ta fram kunskapsunderlag och statistik om arbetsmarknaden och den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, och bildar i år ett vetenskapligt råd som samlar externa forskare med djupa kunskaper om olika delar av arbetsmarknaden. Syftet med rådet är att det ska bli lättare för Arbetsförmedlingen att ta del av och tillämpa aktuell forskning. Även i detta råd är Lars Calmfors en av ledamöterna. □

Almedalen 2023

BJÖRN TYREFORS DELTOG i Sveriges Lärares debatt Ska elever och föräldrar vara kunder?. Björn har i många år debatterat den svenska betygsinflationen och systemorättvisan. Startpunkt för debatten var Sveriges Lärares nya rapport ”Skolan: kunskap eller kundservice?” som på statistisk grund tecknar bilden av det svenska skolsystemet som ett av världens mest marknadsorienterade, med huvudmän och rektorer som regelmässigt ser elever och vårdnadshavare som kunder, och en lärarkår som känner allt större press att göra dessa kunder nöjda.

Och samförståndet var stort under Sveriges Lärares debatt i Almedalen – dagens fria skolval och ”kundskola”

ger inte eleverna likvärdiga förutsättningar att lyckas.

– Om vi ska behålla målrelaterade betyg måste antagning frikopplas från betygssättning. Det finns fortfarande konflik-

ter, eftersom det finns en övertro hos politiker på att vi alltid kan skruva lite på reglerna, sade Björn Tyrefors. □

DANIEL WALDENSTRÖM MEDVERKADE i Centerpartiets ekonomiska seminarium ”Ekonomisk politik för livsresor”. Samtalet handlade om hur fler kan få chansen att göra en livsresa och öka den sociala rörligheten i Sverige.

Sverige ska vara ett land för livsresor, där det viktiga inte är varifrån du kommer utan vart du är på väg. Sveriges välstånd bygger på att alla människor ges möjlighet att nyttja sin fulla potential. Det skapar såväl tillväxt som jämlikhet. För detta krävs en bra skola och en ekonomisk politik

som uppmuntrar till arbete. Sverige behöver helt enkelt en politik som ger fler chansen att forma sitt liv och sin framtid, allt för att skapa just livsresor. Förutom Daniel Waldenström medverkade Martin Ådahl (C) och Åsa Hansson, Lunds universitet. □

PRODUKTIVITET OCH TILLVÄXT var temat för Moderaternas ekonomisk-politiska seminarium. Magnus Henrekson var inbjuden att medverka i den efterföljande paneldiskussionen. Övriga medverkande var Elisabeth Svanteson (M) och Robin Teigland, Chalmers Tekniska Högskola. Produktivitet är avgörande för den ekonomiska utvecklingen. Tillsammans med totalt arbetade timmar bestämmer produk-

tiviteten vår BNP och därmed våra skatteintäkter. En hög produktivitetstillväxt är kort sagt avgörande och central för att få till stånd en effektiv ekonomisk tillväxt, vilket krävs för att öka både välstånd och levnadsstandard i samhället. Under finanskrisen föll dock produktivitetstillväxten kraftigt och har sedan inte återhämtat sig. Vad krävs för att vi ska bryta den trenden? Vad håller tillbaka den svenska

tillväxten och vilken reformagenda – både på kort och lång sikt – behövs för att vända utvecklingen? □

Medarbetare

LEDNING

FREDRIK SJÖHOLM
Vd och professor

LARS PERSSON
Vice vd och professor

EVA STRINDBERG LINDGREN
Kommunikationschef

ADMINISTRATION

MARTA BENKESTOCK
Ekonomiansvarig

ELISABETH GUSTAFSSON
Vd-assistent

JÖRGEN NILSON
IT-ansvarig

MARIE TILERT
Serviceansvarig

FORSKARE

Här presenteras de forskare som var verksamma vid IFN under 2023. Därefter följer affilierade forskare. Samtliga har egna webbsidor på ifn.se med beskrivningar av projekt, senast publicerade studier med mera.

NICLAS BERGGREN

Docent i nationalekonomi och programchef.

Q Forskningsområden:

Diskriminering, institutionell ekonomi, integration, kulturekonomi, politisk ekonomi, politiskt beteende, public choice, sociala normer, tillit samt tolerans och religion.

ANDREAS BERGH

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendeekonomi, ekonomisk tillväxt, globalisering, handelspolitik, institutionell ekonomi, korruption, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, sociala normer, utbildning och välfärdsstat.

ELINA BRYNGEMARK

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendeekonomi, covid-19, pandemi och riskhantering.

EMIL BUSTOS

Ekon.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk tillväxt, företagsfinansiering, industriell ekonomi, innovation, minimilöner samt teknisk förändring och utveckling.

LARS CALMFORS

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad och makroekonomi.

MALIN GARDBERG

Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, digitalisering, finansiell utveckling, internationella investeringar, konsumtion, makroekonomi, teknisk förändring och utveckling.

MAGNUS HENREKSON
 Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, innovation, internationell ekonomi, offentlig ekonomi, skatter, teknisk förändring och utveckling samt utbildning.

FREDRIK HEYMAN
 Docent i nationalekonomi
 och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, digitalisering, globalisering, internationell handel, internationella investeringar samt teknisk förändring och utveckling.

PER HJERTSTRAND
 Docent i ekonometri.

Q Forskningsområden:

Beteendekonometri, ekonometri och konsumtion.

PÄR HOLMBERG
 Docent i nationalekonomi,
 teknologie doktor i elkraftteknik
 och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Auktioner, elmarknad, energi och spelteori.

HENRIK HORN
 Professor i internationell ekonomi.

Q Forskningsområden:

Biologisk mångfald, digitalisering, elmarknad, handelspolitik, industriell ekonomi, industriell organisation, internationell handel, investeringskyddsavtal, konkurrenspolitik och marknadsregleringar.

MARTIN LJUNGE
 Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, beteendekonometri, hälsoekonomi, institutionell ekonomi, integration, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, skatter, sociala normer och välfärdsstat.

JACOB LUNDBERG
 Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Offentlig ekonomi, skatter och välfärdsstat.

ERIK LUNDIN
 Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Elmarknad, energi, industriell organisation, infrastruktur, konkurrenspolitik, marknadsregleringar, miljö, politisk ekonomi och privatiseringar.

GABRIELLA MASSENIZ
 Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk ojämlikhet, ekonomisk tillväxt, offentlig ekonomi och skatter.

ADRIAN MEHIC

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, diskriminering, ekonomisk politik, migration, miljö, politisk ekonomi, urban och regional ekonomi, utbildning och väljarbeteende.

THERESE NILSSON

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk historia, globalisering, hälsoekonomi, sociala normer och utbildning.

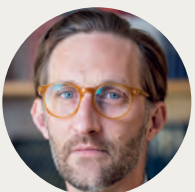

PEHR-JOHAN NORBÄCK

Docent i nationalekonomi och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Digitalisering, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, industriell ekonomi, internationell handel, internationella investeringar, riskkapital samt teknisk förändring och utveckling.

MARTIN OLSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, arbetsrätt och privatiseringar.

MATILDA ORTH

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Detaljhandel, digitalisering, industriell ekonomi, konkurrenspolitik, konsumtion, marknadsregleringar, service-näring samt teknisk förändring och utveckling.

LARS PERSSON

Professor i nationalekonomi, vice vd IFN och programchef.

Q Forskningsområden:

Digitalisering, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, industriell ekonomi, innovation, internationella investeringar, konkurrenspolitik, riskkapital samt teknisk förändring och utveckling.

ERIK PRAWITZ

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk historia, innovation, politisk ekonomi och utvecklingsekonomi.

FREDRIK SJÖHOLM

Professor i nationalekonomi, vd IFN.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, globalisering, internationell ekonomi, internationell handel och utvecklingsekonomi.

PER SKEDINGER

Adjungerad professor och docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, entreprenörskap, hälsoekonomi, integration och minimilöner.

MIKAEL STENKULA
Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**
Entreprenörskap, penningpolitik och skatter.

MELINDA SUVEG
Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**
FoU-politik, industriell ekonomi, industriell organisation, innovation, internationell ekonomi, internationell handel, makroekonomi och penningpolitik.

ROGER SVENSSON
Docent i nationalekonomi och Senior Research Fellow.

🔍 **Forskningsområden:**
Entreprenörskap, FoU-politik, immateriella rättigheter, penningpolitik och subventioner i näringslivet.

THOMAS TANGERÅS
Docent i nationalekonomi, Senior Research Fellow och programchef.

🔍 **Forskningsområden:**
Energi, hållbarhet och konkurrenspolitik.

BJÖRN TYREFORS
Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**
Arbetsmarknad, diskriminering, ekonomisk historia, institutionell ekonomi, politisk ekonomi, utbildning och utvecklingsekonomi.

JOACIM TÅG
Professor i nationalekonomi och programchef.

🔍 **Forskningsområden:**
Arbetsmarknad, artificiell intelligens, bolagsstyrning, digitalisering, entreprenörskap, företagsfinansiering, organisation och verksamhetsledning, riskkapital samt teknisk förändring och utveckling.

DANIEL WALDENSTRÖM
Professor i nationalekonomi och programchef.

🔍 **Forskningsområden:**
Arv och gåvor, ekonomisk ojämlikhet, finansiell utveckling och skatter.

DOKTORANDER

ALEXANDRA ALLARD

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Elmarknad, energi, hållbarhet och miljö.

MARCOS DEMETRY

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, migration, segregation samt urban och regional ekonomi.

KAJSA GANHAMMAR

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Auktioner, elmarknad, energi, klimat och spelteori.

HENRIK HÄLLERFORS

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, offentlig ekonomi, teknisk förändring och utveckling samt utbildning.

ELEANOR JOHANSSON

Doktorand i nationalekonomi

🔍 **Forskningsområden:**

Hållbarhet, innovation och jordbruks-ekonomi.

KRISTINA KARLSSON

Doktorand i nationalekonomi

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, offentlig ekonomi och skatter.

OLGA LARK

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, detaljhandel, diskriminering, ekonometri, globalisering, innovation, internationell ekonomi, internationell handel, internationella investeringar, patent, sociala normer, teknisk förändring och utveckling samt urban och regional ekonomi.

FELICIA STOKKE

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, offentlig ekonomi och skatter.

NIKLAS WYKMAN

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, familjeföretag och skatter.

FORSKNINGSASSISTENTER UNDER 2023

MIKAEL ARVIDSSON
MARTINS

GUSTAV HÄGGBOM

MALTE MEULLER

GABRIEL NILSEN

JONATHAN OLAUSSON
TOFT

KARIN ÖSTLING
SVENSSON

AFFILIERADE FORSKARE

MARTIN ANDERSSON
Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Detaljhandel, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap samt urban och regional ekonomi.

OLA ANDERSSON
Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Auktioner, beteendekonomi, industriell organisation, riskhantering, riskkapital och spelteori.

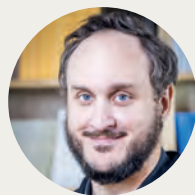

SPENCER BASTANI
Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, ekonomisk ojämlikhet, entreprenörskap, inkomstförsäkringar, konsumtion, metodfrågor, offentlig ekonomi, skattefinansierade tjänster, skatter, teknisk förändring och utveckling, urban och regional ekonomi, utbildning och välfärdsstat. ▶

Affilierade forskare

THOR BERGER

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Digitalisering, ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, innovation, teknisk förändring och utveckling samt urban och regional ekonomi.

CHRISTIAN BJØRNSKOV

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Institutionell ekonomi och politiskt beteende.

DAVID CESARINI

Associate Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendeekonomi.

KARIN EDMARK

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområde:

Utbildning.

HARALD EDQUIST

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk historia, hållbarhet, innovation, makroekonomi, teknisk förändring och utveckling samt telekom.

SHON FERGUSON

Docent i nationalekonomi

Q Forskningsområden:

Energi, globalisering, internationell handel, jordbruksekonomi, klimat samt urban och regional ekonomi.

MARTIN FISCHER

Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk historia, hälsoekonomi och utbildning.

WOLFGANG GICK

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Handelsavtal, industriell organisation och korruption.

OLLE HAMMAR

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

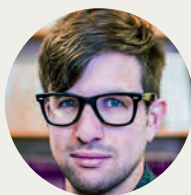
Ekonomisk ojämlikhet, institutionell ekonomi, integration, migration, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, skatter, sociala normer och utvecklingsekonomi.

MATS HAMMARSTEDT
Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, diskriminering, entreprenörskap, integration, segregering samt urban och regional ekonomi.

GABRIEL HELLER SAHLGREN
Ph.D. i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Hälsoekonomi, politisk ekonomi, skattefinansierade tjänster och utbildning.

JOAKIM JANSSON
Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, diskriminering, politisk ekonomi och utbildning.

HENRIK JORDAHL
Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Offentlig ekonomi, organisation och verksamhetsledning, politiskt beteende, privatiseringar, sjukvård, skattefinansierade tjänster, utbildning, välfärdsstat och äldreomsorg.

JENS JOSEPHSON
Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Företagsfinansiering, industriell organisation, investment banking och spelteori.

POLINA KARPATY
Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Globalisering, innovation och miljö.

MATTI KELOHARJU
Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Beteendekonomi, entreprenörskap, företagsfinansiering, hälsoekonomi samt organisation och verksamhetsledning.

DANIEL KNUTSSON
Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, digitalisering, ekonometri, ekonomisk historia, hälsoekonomi, privatiseringar, sjukvård, utvecklingsekonomi och välfärdsstat.

SAMULI KNÜPFÉR
Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Beteendekonomi, företagsfinansiering och hushållens ekonomi.

Affilierade forskare

ANDERS KÄRNÄ

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Entreprenörskap, industriell ekonomi, industriell organisation och politisk ekonomi.

FLORIN MAICAN

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Industriell organisation, internationella investeringar samt teknisk förändring och utveckling.

ALEXANDER MONTAG

Assistant Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Entreprenörskap, företagsfinansiering och riskkapital.

JOHANNA MÖLLERSTRÖM

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendekonomi och offentlig ekonomi.

LARS OXELHEIM

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Bolagsstyrning, globalisering, internationell handel, internationella investeringar, internationellt företagande, penningpolitik, riskhantering och subventioner i näringslivet.

MARCO PAGANO

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad och företagsfinansiering.

LOVISA PERSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Digitalisering, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, privatiseringar och skattefinansierade tjänster.

PETRA PERSSON

Assistant Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, hushållens ekonomi, hälsoekonomi, offentlig ekonomi, sjukvård och välfärdsstat.

PER PETERSSON-LIDBOM

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, politisk ekonomi och utvecklingsökonomi.

PAULA ROTH

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, innovation och sociala normer.

ANNALISA SCOGNAMIGLIO

Associate Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområde:**

Arbetsmarknad.

YVES ZENOU

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Diskriminering, integration, kriminalitet, sociala normer samt urban och regional ekonomi.

THOMAS ÅSTEBRO

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Entreprenörskap och innovation.

Sommarassistenter 2023

UNDER SEX VECKOR sommaren 2023 hade IFN två sommarassistenter.

Malte Meuller läser en master i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och Jonathan Olausson Toft läser en master i nationalekonomi vid Stockholms universitet.

– Vilken är anledningen till att ni valt att studera nationalekonomi?

MM: Jag har alltid varit intresserad av hur samhället fungerar. Detta, plus en analytisk ådra, gjorde att steget mot nationalekonomi och forskning föll sig naturligt. Jag började studera statsvetenskap vid Lunds universitet. Men insåg snabbt att jag saknade det analytiska och det matematiska arbetet och när nationalekonomi kom på schemat föll polletten ner. Det blev en riktigt bra träff, jag fick kombinera mitt analytiska intresse med samhällsintresset. Jag uppskattar verkligen den tydliga metodiken som gör arbetet mycket mindre svävande än i statsvetenskap och som nu resulterade i mer konkreta svar.

JOT: Efter att ha tagit min kandidatexamen vid Göteborgs universitet, där jag studerade både statsvetenskap och nationalekonomi, insåg jag att jag ville fortsätta just inom nationalekonomi. För att få större möjligheter valde jag att söka en masterutbildning i Stockholm

– Varför IFN var ett självklart val?

MM: När jag såg att IFN sökte sommarassistenter så kändes det naturligt att söka. Jag visste helt klart vad IFN var, för jag lyssnade ofta på IFN-podden när den fanns. Via den kanalen tyckte jag att det var enkelt att ta till sig både högt och lågt om forskning, och det gav en bra kontrast till det jag pluggade. Man fick liksom svart på vitt att det man studerar och utbildar sig inom, det kan man göra något konkret med. Och nu får jag möjlighet att testa mina kunskaper i forskningssyfte, det är riktigt häftigt. Blir verkligen tydligt att man skaffat en kunskap som värderas.

JOT: IFN arbetar aktivt med att vara aktuella och relevanta i samhällsdebatten. Under åren jag har studerat har jag både sett och hört många forskare från IFN på TV, i radio och poddar och andra sammanhang. När jag såg tjänsten och läste arbetsbeskrivningen kändes det precis som det jag ville arbeta med – att få bidra till och vara en del av högkvalitativ forskning.

– Vilka arbetsuppgifter har ni haft på IFN?

MM: Bland annat har jag kontrollräknat uppgifter i en vetenskaplig artikel och det var roligt för det var exakt samma sorts matematik som jag hade tentat av en vecka tidigare. Jag har även arbetat med att konstruera ett instrument för företags globalisering med hjälp av handelsdata.

JOT: Det är främst två projekt jag jobbar med, ett om hur exponerade svenska yrken är för AI och ett om hur immateriella tillgångar spelar in när man räknar på produktivitet.

– Hur har ni upplevt IFN och arbetet?

MM: Det har varit en fin upplevelse och så skönt att få fokusera på kvalitet. På tidigare arbetsplatser har fokus mer legat på att producera, nu är det viktigare att saker blir rätt och sådant uppskattar jag. Samtidigt är det väldigt givande att få skapa och sedan se resultaten av ens eget arbete.

JOT: Jag har en bra upplevelse och har fått bekräftat allt som jag läst om IFN. Här bedrivs relevant forskning. Projekten om AI och immateriella tillgångar har varit bra exempel på forskningsrelevansen.

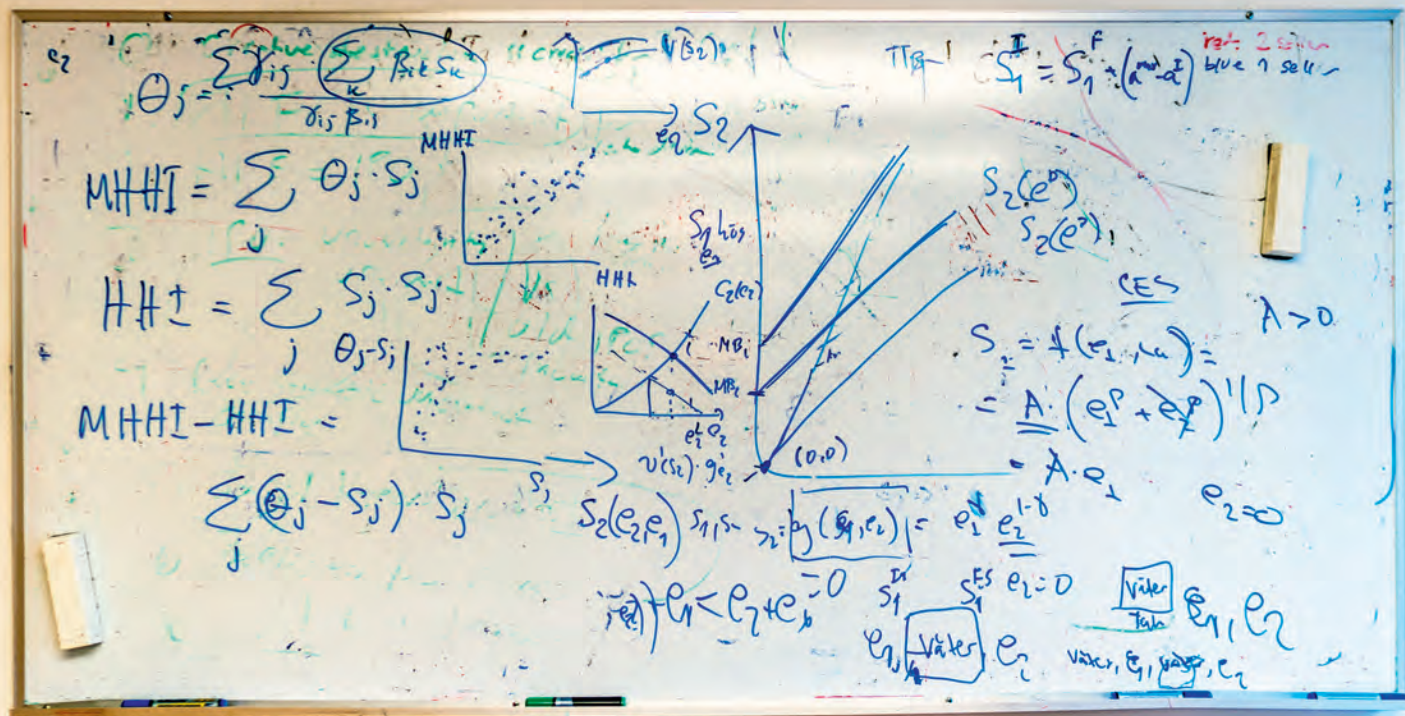
Både Malte och Jonathan avslutar med att de absolut skulle rekommendera andra att söka sommarassistenttjänst på IFN. ▣

MALTE MEULLER

JONATHAN OLAUSSON TOFT

Gästforskare

I denna förteckning anges ett urval av gästforskare som under året besökt IFN för att presentera forskning och samarbeta med IFN-forskare. Därutöver har utländska gästforskare deltagit i workshops och vetenskapliga konferenser i IFN:s regi.

David Agrawal

University of Kentucky, Lexington, USA

Edward Anderson

University of Sydney Business School, Australien, och Imperial College Business School, London, Storbritannien

Jan Bena

University of British Columbia, Vancouver, Kanada

Chris Conlon

New York University Stern School of Business, USA

José Ignacio Cuesta

Department of Economics, Stanford University, USA

Gordon Dahl

University of California, San Diego, USA

Per Davidsson

University of Queensland, Brisbane, Australien, och Jönköping International Business School

Charlotte De Cannière

KU Leuven, Belgien

Libor Dušek

Charles University, Prag, Tjeckien

Michael Ewens

Columbia Business School, New York, USA

Mads Greaker

Statistics Norway och Oslo Metropolitan University, Norge

Jarkko Harju

University of Tampere, Finland

Niels Johannesen

University of Copenhagen, Danmark

Jakub Kastl

Princeton University, New York, USA

Ewa Lazarczyk

Reykjavik University, Island

Plamen Nenov

BI Norwegian Business School och Norges Bank, Oslo, Norge

Ludovic Panon

Bank of Italy, Rom, Italien

Panu Poutvaara

Ludwig-Maximilians-University och ifo Institute, München, Tyskland

Steven Riddiough

University of Toronto, Kanada

Valerie Smeets

Aarhus University, Danmark

David Stadelmann

University of Bayreuth, Tyskland

Geert Van Moer

Hanken School of Economics, Helsingfors, Finland

Melanie Wallskog

Duke University, Durham, NC, USA

Jonathan Williams

University of North Carolina, Chapel Hill, USA

Jiekai Zhang

Hanken School of Economics, Helsingfors, Finland

IFN:s struktur tilltalar

Lena Füner är en pratglad tyska från Karlsruhe som beskriver sig själv som både nyfiken och väldigt ihärdig, och det var tack vare de egenskaperna som hon kom in på forskarspåret.

LENA FÜNER HAR varit forskningsassistent vid IFN under två perioder, först hösten 2022 och sedan våren 2023. Hon arbetade tillsammans med Joacim Tåg, IFN, och Konrad Stahl, ZEW (Leibniz Centre for European Economic Research, Mannheim), i ett projekt om betydelsen av framgångar som anställd för att bli entreprenör och skapa snabbväxande företag.

– Jag är väldigt social och pratglad. När möjligheter uppenbarade sig, i takt med att jag skapade mitt nätverk, var jag inte sen att ta de chanser som erbjöds. Lena beskriver det som en slump att hon blev forskare, men hon har aldrig ångrat sitt val. Hon gjorde sin första praktik på ZEW, då med arbetsmarknadsfrågor. I dag är hon tillbaka på ZEW, men fokuserar nu på entreprenörskap och innovation. Lena drivs väldigt mycket av tanken på att kunna förändra världen via sitt arbete. Att man tar fram underlag som skapar förändring.

– Många skulle kanske kalla det blind idealism, och säga att det är naivt att tro att det man gör är viktigt. Men jag tror att det är nödvändigt att tro på det man gör för att kunna skapa förändring. Vi arbetar ju ändå med att ta fram en grund för policyer och annat, vilket gör att vårt arbete i alla fall influerar politiken. Lenas Füners resa på IFN började när hon var doktorand i Tyskland, just på ZEW, och Magnus Henrekson, forskare vid IFN, var på besök och höll en väldigt inspirerande gästföreläsning. Det var där och då Lena fick upp ögonen för IFN och dess forskning. En bonus var att hon alltid hade velat besöka Sverige.

– Nu är det andra gången som jag är i Sverige och jag älskar verkligen IFN:s struktur när det gäller att sammanställa data. Allt är välstrukturerat och väldokumenterat, vi har ingenting likt detta i Tyskland. Därför har jag visat

IFN:s arbetssätt och struktur för mina chefer i Tyskland med förhoppningen att vi kan ta efter. Syftet med forskningen är egentligen forskningen i sig. Att den är bra och nödvändig för entreprenörskapets utveckling. Att då få vara en del av en riktig grogrund för både entreprenörskap och forskning.

– Jag har verkligen uppskattat min tid på IFN. Allt från all kunskap och dokumentation till alla seminarier och kollegor. Jag hoppas verkligen att jag får möjlighet att komma tillbaka. □

Publikationer och akademiska seminarier

PUBLICERADE ARTIKLAR

Under denna rubrik finns artiklar som publicerats i referensgranskade vetenskapliga tidskrifter, populärvetenskapliga tidskrifter och rapporter. De anges i bokstavsordning efter den första författarens efternamn – på svenska och sedan på engelska. Därefter redovisas böcker och bokkapitel.

ARTIKLAR PÅ SVENSKA 2023

Alvesson, Mats och **Fredrik Sjöholm**

(2023). "Ekonomiprofessorers genomslag i vetenskap och forskningskommunikation". *Ekonomisk Debatt* 51(5), 64–74.

Andersson, Martin, Caroline Wigren-

Kristoferson, Ivo Zander, Karin Thorburn, Magnus Henrekson, Mikael Stenkula och **Sarah Jack** (2023). "Per Davidsson: 2023 års mottagare av Global Award for Entrepreneurship Research". *Ekonomisk Debatt* 51(7), 18–28.

Calmfors, Lars (2023). "Vilken roll bör finanspolitiken spela i konjunkturstabiliseringen?". *Ekonomisk Debatt* 51(7), 6–17.

Elert, Niklas och **Magnus Henrekson** (2023).

"Välfärdsreformer gör vinstintresse till samhällsintresse". *Ekonomisk Debatt* 51(6), 16–27.

Elinder, Mikael, Oscar Erixson och

Olle Hammar (2023). "Vart vill ukrainarna ta vägen? Migrationspreferenser i Ukraina". *Ekonomisk Debatt* 51(4), 53–57.

von Essen, Emma och **Joakim Jansson**

(2023). "Misogyni och främlingsfientlighet online – en konsekvens av anonymitet". *Ekonomisk Debatt* 51(2), 6–13.

Holmberg, Pär och **Thomas Tangerås** (2023).

"Den svenska elmarknaden – i dag och i framtiden". *Penning- och valutapolitik* 2023(1), 5–35.

Ljunge, Martin (2023). "Smittor populistiska framgångar av sig?". *Ekonomisk Debatt* 51(8), 46–52.

Persson, Lovisa (2023). "Spridning av digital natttillsyn i hemtjänsten". *Ekonomisk Debatt* 51(3), 58–67.

Sjöholm, Fredrik (2023). "Att attrahera utländska multinationella företag". *Ekonomisk Debatt* 51(3), 48–57.

ARTIKLAR PÅ ENGELSKA 2023

Adermon, Adrian, Lisa Laun, Patrik Lind, Martin Olsson, Jan Saueremann och **Anna Sjögren** (kommande). "Earnings Losses and the Role of the Welfare State During the COVID-19 Pandemic: Evidence from Sweden". *Review of Income and Wealth*.

Afzali, Haroon, Minna Martikainen, Lars Oxelheim och **Trond Randøy** (2023). "On the Role of Internationalization of Firm-Level Corporate Governance: The Case of Audit Committees". *Corporate Governance: An International Review* 31(5), 737–758. doi.org/10.1111/corg.12503

Andersson, David, Thor Berger och **Erik Prawitz** (2023). "Making a Market: Infrastructure, Integration and the Rise of Innovation". *Review of Economics and Statistics* 105(2), 258–274. doi.org/10.1162/rest_a_01067

- Andersson, Fredrik W., Henrik Jordahl och Anders Kärnä** (kommande). "Ballooning Bureaucracy? Stylized Facts of Growing Administration in Swedish Higher Education". *Constitutional Political Economy*. doi.org/10.1007/s10602-023-09408-x
- Andersson, Martin, Anna Kusetogullari och Joakim Wernberg** (2023). "Coding for Intangible Competitive Advantage - Mapping the Distribution and Characteristics of Software-Developing Firms in the Swedish Economy". *Industry and Innovation* 30(1), 17–41. doi.org/10.1080/13662716.2022.2112396
- Angelov, Nikolay och Daniel Waldenström** (2023). "COVID-19 and Income Inequality: Evidence from Monthly Population Registers". *Journal of Economic Inequality* 21(2), 351–379. doi.org/10.1007/s10888-022-09560-8
- Angelov, Nikolay och Daniel Waldenström** (2023). "The Impact of COVID-19 on Economic Activity: Evidence from Administrative Tax Registers". *International Tax and Public Finance* 30(6), 1718–1746. doi.org/10.1007/s10797-023-09780-2
- Ardito, Lorenzo och Roger Svensson** (kommande). "Sourcing Applied and Basic Knowledge for Innovation and Commercialization Success". *Journal of Technology Transfer*. doi.org/10.1007/s10961-023-10011-3
- Bastani, Spencer, Firouz Gahvari och Luca Micheletto** (2023). "Nonlinear Taxation of Income and Education in the Presence of Income-Misreporting". *Journal of Public Economic Theory* 25(2), 679–726. doi.org/10.1111/jpet.12634
- Bastani, Spencer och Daniel Waldenström** (2023). "Taxing the Wealthy: The Choice Between Wealth and Capital Income Taxation". *Oxford Review of Economic Policy* 39(3), 604–616. doi.org/10.1093/oxrep/grad030
- Berger, Thor och Erik Prawitz** (kommande). "Collaboration and Connectivity: Historical Evidence from Patent Records". *Journal of Urban Economics*. doi.org/10.1016/j.jue.2023.103629
- Berger, Thor och Erik Prawitz** (kommande). "Inventors among the 'Impoverished Sophisticate'". *Journal of Economic History*.
- Berggren, Niclas och Christian Bjørnskov** (2023). "Does Globalization Suppress Social Trust?". *Journal of Economic Behavior & Organization* 214, 443–458. doi.org/10.1016/j.jebo.2023.08.018
- Berggren, Niclas och Christian Bjørnskov** (2023). "Does Legal Freedom Satisfy?". *European Journal of Law and Economics* 55(1), 1–28. doi.org/10.1007/s10657-022-09753-6
- Berggren, Niclas, Martin Ljunge och Therese Nilsson** (2023). "Immigrants from More Tolerant Cultures Integrate Deeper into Destination Countries". *Journal of Comparative Economics*. doi.org/10.1016/j.jce.2023.06.005
- Bergh, Andreas och Gissur Erlingsson** (kommande). "Municipally Owned Corporations in Sweden: A Cautionary Tale". *Public Money & Management*.
- Bjørnskov, Christian, Martin Rode, Andrea Sáenz de Viteri och Martin Štrobl** (2023). "Populism and Inequality: Does Reality Match the Populist Rhetoric?". *Journal of Economic Behavior & Organization* 107, 1–17. doi.org/10.1016/j.jebo.2023.01.010
- Bjørnskov, Christian och Philipp J.H. Schröder** (2023). "Press Freedom, Market Information, and International Trade". *European Journal of Political Economy* 76, 102236. doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2022.102236
- Braunerhjelm, Pontus och Roger Svensson** (kommande). "Inventions, Commercialization Strategies and Knowledge Spillovers in SMEs". *Small Business Economics*. doi.org/10.1007/s11187-023-00812-z
- Cattan, Sarah, Daniel A. Kamhöfer, Martin Karlsson och Therese Nilsson** (2023). "The Long-term Effects of Student Absence: Evidence from Sweden". *Economic Journal* 133(650), 888–903. doi.org/10.1093/ej/ueac078
- Costa-Font, Joan och Martin Ljunge** (2023). "Ideological Spillovers Across the Atlantic? Evidence from Trump's Presidential Election". *European Journal of Political Economy* 76, 102231. doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2022.102231
- Davidson, Carl, Fredrik Heyman, Steven Matusz, Fredrik Sjöholm och Susan Chun Zhu** (2023). "Globalization, Recruitments, and Job Mobility". *Canadian Journal of Economics* 56(2), 357–386. doi.org/10.1111/caje.12655
- Deerfield, Amanda och Niklas Elert** (2023). "Entrepreneurship and Regulatory Voids: The Case of Ridesharing". *Entrepreneurship Theory and Practice* 47(5), 1568–1593. doi.org/10.1177/10422587221093300
- Edquist, Harald och Pernilla Bergmark** (kommande). "How Is Mobile Broadband Intensity Affecting CO2 Emissions? – A Macro Analysis". *Telecommunications Policy*. doi.org/10.1016/j.telpol.2023.102668
- Ek, Simon, Mats Hammarstedt och Per Skedinger** (kommande). "Low-Skilled Jobs, Language Proficiency and Job Opportunities for Refugees: An Experimental Study". *Scandinavian Journal of Economics*. doi.org/10.1111/sjoe.12549
- Elert, Niklas, Dan Johansson, Mikael Stenkula och Niklas Wykman** (2023). "The Evolution of Owner-Entrepreneurs' Taxation: Five Tax Regimes over a 160-Year Period". *Journal of Evolutionary Economics* 33(2), 517–540. doi.org/10.1007/s00191-022-00798-z
- Elinder, Mikael, Oscar Erixon och Olle Hammar** (2023). "Where Would Ukrainian Refugees Go if They Could Go Anywhere?". *International Migration Review* 57(2), 587–602. doi.org/10.1177/01979183221131559
- Fischer, Martin, Martin Lövdén, Therese Nilsson och Nika Seblova** (2023). "Very Early Life Risk Factors for Developing Dementia – Evidence from Full Population Registers". *Journals of Gerontology: Series B* 78(12), 2131–2140.

- Foss, Nicolai J., Martin Andersson, Magnus Henrekson, Sarah Jack, Mikael Stenkula, Karin Thorburn och Ivo Zander** (2023). "Saras Sarasvathy: Recipient of the 2022 Global Award for Entrepreneurship Research". *Small Business Economics* 61(1), 1–10. doi.org/10.1007/s11187-023-00746-6
- Gärtner, Maja, Johanna Möllerström och David Seim** (2023). "Intergenerational Transmission of Luck Versus Effort Beliefs". *Economics Letters* 232, 11345. doi.org/10.1016/j.econlet.2023.111345
- Hearn, Bruce, Lars Oxelheim och Trond Randøy** (kommande). "The Impact of Indigenous Culture and Business Group Affiliation on Corporate Governance of African Firms". *Corporate Governance: An International Review*. doi.org/10.1111/corg.12547
- Hearn, Bruce, Lars Oxelheim och Trond Randøy** (2023). "The Influence of Business Groups on Board Composition in Offshore financial Multinational Enterprises". *International Business Review* 32(3), 102084. doi.org/10.1016/j.ibusrev.2022.102084
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2023). "Group Threat and Voter Turnout: Evidence from a Refugee Placement Program". *Economics & Politics* 35(2), 470–504. doi.org/10.1111/ecpo.12224
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2023). "Lifelong Learning and Employment Outcomes: Evidence from Sweden". *Education Economics* 31(2), 189–210. doi.org/10.1080/09645292.2022.2059804
- Heller Sahlgren, Gabriel och Henrik Jordahl** (kommande). "Test Scores and Economic Growth: Update and Extension". *Applied Economics Letters*. doi.org/10.1080/13504851.2023.2168604
- Henrekson, Magnus, Dan Johansson och Johan Karlsson** (kommande). "To Be or Not to Be: The Entrepreneur in Neo-Schumpeterian Growth Theory". *Entrepreneurship Theory and Practice* 48(1), 104–140. doi.org/10.1177/10422587221141679
- Henrekson, Magnus och Johan Wennström** (2023). "The View of Knowledge: An Institutional Theory of Differences in Educational Quality". *Independent Review* 27(4), 511–532.
- Hjertstrand, Per** (2023). "On the Curvature of Homogeneous Function". *Journal of Optimization Theory and Applications* 198(1), 215–223. doi.org/10.1007/s10957-023-02249-6
- Hjertstrand, Per och Marcos Demetry** (2023). "Consistent Subsets: Computing the Houtman-Maks Index in Stata". *Stata Journal* 23(2), 578–588. doi.org/10.1177/1536867X231175345
- Hjertstrand, Per, James L. Swofford och Gerald A. Whitney** (2023). "Testing for Weak Separability and Utility Maximization with Incomplete Adjustment". *Journal of Economic Dynamics and Control* 152, 104671. doi.org/10.1016/j.jedc.2023.104671
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "A Survey of Capacity Mechanisms: Lessons for the Swedish Electricity Market". *Energy Journal* 44(6), 275–304. doi.org/10.5547/01956574.44.6.phol
- Isaksson, Ann-Sofie och Dick Durevall** (2023). "Aid and Institutions: Local Effects of World Bank Aid on Perceived Institutional Quality in Africa". *Review of International Organizations* 18(3), 523–551. doi.org/10.1007/s11558-022-09478-w
- Johansson, Christian, Anders Kärnä och Jaakko Meriläinen** (2023). "Vox Populi, Vox Dei? Tacit Collusion in Politics". *Economics & Politics* 35(3), 752–772. doi.org/10.1111/ecpo.12243
- Keloharju, Matti, Samuli Knüpfer och Joacim Tåg** (2023). "CEO Health". *Leadership Quarterly* 34(3), 101672. doi.org/10.1016/j.leaqua.2022.101672
- Kärnä, Anders, Johan Karlsson, Erik Engberg och Peter Svensson** (2023). "Political Failure: A Missing Piece in Innovation Policy Analysis". *Economics of Innovation and New Technology* 32(7), 1037–1068. doi.org/10.1080/10438599.2022.2070843
- Kärnä, Anders och Patrik Öhberg** (2023). "Misrepresentation and Migration". *Kyklos* 76(4), 503–525. doi.org/10.1111/kykl.12341
- Maican, Florin, Matilda Orth, Mark J. Roberts och Van Anh Vuong** (2023). "The Dynamic Impact of Exporting on Firm R&D Investment". *Journal of the European Economic Association* 21(4), 1318–1362. doi.org/10.1093/jeaa/jvac065
- Mehic, Adrian** (2023). "The Electoral Consequences of Environmental Accidents: Evidence from Chernobyl". *Journal of Public Economics* 225, 104964. doi.org/10.1016/j.jpubeco.2023.104964
- Norbäck, Pehr-Johan och Lars Persson** (kommande). "Why Generative AI Can Make Creative Destruction More Creative But Less Destructive". *Small Business Economics*.
- Sjöholm, Fredrik** (kommande). "Navigating the New Normal: The European Union's Changing Stance on Globalization in the Era of Trade Conflicts". *Asian Economic Papers*.
- Sjöholm, Fredrik** (2023). "The Belt and Road Initiative: Economic Causes and Effects". *Asian Economic Papers* 22(1), 62–81. doi.org/10.1162/asep_a_00861

BOKKAPITEL

Ahmed, Ali och **Mats Hammarstedt** (2023).

“Labour Market Discrimination: Ethnicity and Race”. I Tor Eriksson (red.), *Elgar Encyclopedia of Labour Studies* (115–117). Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Ahmed, Ali och **Mats Hammarstedt** (2023).

“Labour Market Discrimination: Method and Measurement”. I Tor Eriksson (red.), *Elgar Encyclopedia of Labour Studies* (106–109). Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski och **Lars Oxelheim**

(2023). “The Road Ahead for the European Union: Between Federal Union and Flexible Integration”. I Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Per Ekman, Anna Michalski och Lars Oxelheim (red.), *The EU Between Federal*

Union and Flexible Integration (1–23).

Cham: Palgrave Macmillan.

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per

Ekman, Anna Michalski och **Lars**

Oxelheim (2023). “The State of European

Integration: Where Does the EU Stand and in What Direction Is It Heading?”. I Antonina

Bakardjieva Engelbrekt, Per Ekman och Anna Michalski (red.), *The EU Between Federal Union and Flexible Integration*

(263–277). Cham: Palgrave Macmillan.

Berggren, Niclas (kommande). “Introduction

to the Handbook of Research on Economic Freedom”. I Niclas Berggren (red.), *Handbook of Research on Economic Freedom*.

Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Ghauri, Pervez N., Lars Oxelheim och **Trond**

Randøy (kommande). “The Changed

Geopolitical Map: Implications for Business Policy in a Sustainable Finance Perspective”.

I Philippe Gugler och Ana Tavares A (red.),

Handbook on International Business Policy.

Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Sjöholm, Fredrik (2023). “Gränsernas åter-

komst i världsekonomin: Ett EU-perspektiv”.

I Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Anna

Michalski och Lars Oxelheim (red.), *EU:s inre och yttre gränser i en konfliktfylld värld*.

Europaperspektiv 2023 (57–80). Stockholm:

Santérus Förlag.

BÖCKER

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski och **Lars Oxelheim**

(red.) (2023). *The EU Between Federal Union and Flexible Integration*. Interdisciplinary European Studies. Cham: Palgrave Macmillan.

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Anna

Michalski och **Lars Oxelheim** (red.) (2023).

EU:s inre och yttre gränser i en konfliktfylld

värld. Europaperspektiv 2023. Stockholm:

Santérus Förlag.

Braunerhjelm, Pontus och **Magnus Henrek-**

son (2023). *Unleashing Society's Innovative*

Capacity – An Integrated Policy Framework.

Cham, CH: Springer.

Edvinsson, Rodney, Bo Franzén, Roger

Svensson och **Johan Söderberg** (2023).

History of Prices and Wages in Medieval

Sweden, Volume I – Statistics and Analysis.

Stockholm: Svenska Numismatiska Före-

ningen.

Edvinsson, Rodney, Bo Franzén, Roger

Svensson och **Johan Söderberg** (2023).

History of Prices and Wages in Medieval

Sweden, Volume II – Database. Stockholm:

Svenska Numismatiska Föreningen.

WORKING PAPERS

1454. **Norbäck, Pehr-Johan** och **Lars Persson**. “Why Big Data Can Make Creative Destruction More Creative – But Less Destructive”.

1455. **Bergh, Andreas, Christian Bjørnskov** och **Richard Öhrvall**. “Nonresponse Bias in Trust Surveys”.

1456. **Bustos, Emil**. “The Effect of Centrally Bargained Wages on Firm Growth”.

1457. **Gardberg, Malin, Fredrik Heyman** och **Joacim Tåg**. “Importing Automation and Wage Inequality through Foreign Acquisitions”.

1458. **Afzali, Aaron, Lars Oxelheim, Trond Randøy** och **João Paulo Vieito**. “The Impact of Relative CEO Pay on Employee Productivity”.

1459. **Bastani, Spencer, Kristina Karlsson** och **Daniel Waldenström**. “The Different Returns to Cognitive Ability in the Labor and Capital Markets”.

1460. **Anderson, Edward** och **Pär Holmberg**. “Multi-Unit Auctions with Uncertain Supply and Single-Unit Demand”.

1461. **Gunnarsson, Emma, Anders Kärnä, Martin Olsson och Lars Persson.** "Family Firms: In All Shapes and Sizes".
1462. **Berger, Thor och Erik Prawitz.** "Inventors among the 'Impoverished Sophisticate'".
1463. **Bustos, Emil.** "The Effect of Financial Constraints on Inventory Holdings".
1464. **Lundin, Erik.** "Wind Power Approval, Decentralization, and NIMBYism: Evidence from the Swedish Greens".
1465. **Ghauri, Pervez N., Lars Oxelheim och Trond Randøy.** "The Changed Geopolitical Map: Implications for Business Policy in a Sustainable Finance Perspective".
1466. **Sjöholm, Fredrik.** "Navigating the New Normal: The European Union's Changing Stance on Globalization in the Era of Trade Conflicts".
1467. **Lundin, Erik.** "Wind Power and the Cost of Local Compensation Schemes: A Swedish Revenue Sharing Policy Simulation".
1468. **Elert, Niklas och Magnus Henrekson.** "The Profit Motive in the Classroom – Friend or Foe?".
1469. **Sjöholm, Fredrik.** "The Return of Borders in the World Economy: An EU-Perspective".
1470. **Ferguson, Shon och Roweno J.R.K. Heijmans.** "Climate Policy and Trade in Polluting Technologies".
1471. **Berggren, Niclas och Christian Bjørnskov.** "Does Capitalism Disfavor Women? Evidence from Life Satisfaction".
1472. **Heller-Sahlgren, Gabriel.** "Independent-School Competition and Sweden's Performance in TIMSS".
1473. **Bjørnskov, Christian och Jacob Mchangama.** "Freedom of Expression and Social Conflict".
1474. **Henrekson, Magnus och Mikael Stenkula.** "Bottom-Up Policies Trump Top-Down Missions".
1475. **Olsson, Martin och Joacim Tåg.** "From Wall Street to Work Floor: How Private Equity Buyouts Affect Workers".
1476. **Bertoni, Marco, Gabriel Heller-Sahlgren och Olma Silva.** "Free to Improve? The Impact of Free School Attendance in England".
1477. **Becker, Bo och Jens Josephson.** "Non-Financial Liabilities and Effective Corporate Restructuring".
1478. **Henrekson, Magnus, Christian Sandström och Mikael Stenkula.** "Learning from Overrated Mission-Oriented Innovation Policies: Seven Takeaways".
1479. **Horn, Henrik och Mark Sanctuary.** "Investment Treaties and the Replacement of Stranded Investment".
1480. **Ahmed, Ali och Mats Hammarstedt.** "Type 1 Diabetes and Youth Sports in Sweden: A Field Experiment on Discrimination".
1481. **Natvik, Gisle J. och Thomas Tangerås.** "Paying with Personal Data".
1482. **Suveg, Melinda.** "The Working Capital Channel".
1483. **Dahlström, Petter, Hans Lööf, Fredrik Sjöholm och Andreas Stephan.** "The EU's Competitive Advantage in the 'Clean-Energy Arms Race'".

POPULÄRVETENSKAP OCH RECENSIONER

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Anna Michalski och Lars Oxelheim (2023). "The EU's Inner and Outer Borders in a World Torn by Conflict". Executive summary of *Europaperspektiv 2023*. Stockholm: Santérus Förlag.

Berggren, Niclas (2023). "Vem har rätt – Trump eller Montesquieu?". *Kvartal*, 29 november.

Bergh, Andreas (2023). "Dags att omvärdera Riksbankens roll och ställning?". *Ekonomisk Debatt* 51(1), 81–84.

Bergh, Andreas (2023). "Det är dags att testa S & M i svensk politik". *Liberal Debatt*, 7 december.

Bergh, Andreas (2023). "Går det att lura bort en lågkonjunktur?". *Svenska Dagbladet*, 7 januari.

Bergh, Andreas (2023). "Svar till Apel och Hansson". *Ekonomisk Debatt* 51(3), 76–77.

Bergh, Andreas (2023). "Är medelklassen lat och inkompetent?". *Liberal Debatt*, 20 mars.

Bergh, Andreas (2023). "Åtstramningar biter inte på inflationen". *Timbro*, 16 oktober.

Calmfors, Lars (2023). "Starkare argument för euron i dag än tidigare". *Liberal Debatt*, 14 september.

Edmark, Karin (2023). "Tvärvetenskapen och nationalekonomin". *Ekonomisk Debatt* 51(2), 3–5.

Edmark, Karin och Lars Hultkrantz (2023). "På väg mot nästa 50!". *Ekonomisk Debatt* 51(8), 3–6.

Edmark, Karin och Lars Hultkrantz (2023). "Ukraina ett år efter Rysslands fullskaliga invasion". *Ekonomisk Debatt* 51(4), 3–5.

Heller Sahlgren, Gabriel (2023). "Elever med svensk bakgrund presterar bäst i OECD". *Kvartal*, 24 maj.

Heller Sahlgren, Gabriel (2023). "Skolforskare om nya PISA-resultaten: Därför tappar Sverige". *Kvartal*, 5 december.

Heller Sahlgren, Gabriel (2023). "Öppna skolor under pandemin kan kosta kunskap". *Kvartal*, 25 april.

Henrekson, Magnus (2023). "Börja lita på varandra". *Axess* 2023(8), 24–29.

Henrekson, Magnus (2023). "Satsningar som kan drabba samhället på många sätt". *Sunt Förnuft* 2023(3), 18–19.

Henrekson, Magnus (2023). "Tacktal och föredrag i samband med mottagandet av Språkförsvarets hederspris för 2022". Föredrag på Årsta Folkets hus, 22 april.

Henrekson, Magnus och Christian Sandström (2023). "Det 'gröna' stålet i Norrland – ett nytt Ståleverk 80?". *Ekonomisk Debatt* 51(1), 56–60.

Heyman, Fredrik och Martin Olsson (2023). "Children of Workers Impacted by Automation Are More Likely To Experience Lower Income Mobility". *Chicago Booth*, 27 april.

Kärnä, Anders (2023). "Invandring på tvärs mot folkviljan". *Kvartal*, 30 juni.

Kärnä, Anders (2023). "Skolan förmår inte lösa integrationen". *Kvartal*, 7 mars.

Skedinger, Per (2023). "Bilda dig ekonomiskt". *Axess*, 9 oktober.

Skedinger, Per (2023). "Kvinnor vet mindre än män om ekonomi". *Kvartal*, 23 november.

Svensson, Roger (2023). "Fri forskning hotas av politiska pengar". *Liberal Debatt* 2023(4), 28–29.

Svensson, Roger (2023). "Så blev romarriket rikt". *Kvartal*, 13 februari.

RAPPORTER

Angelov, Nikolay och Daniel Waldenström (2023). "Pandemin och pengarna – en ESO-rapport om inkomster, skatter, fördelning och stödåtgärder under covid-19". Stockholm: Finansdepartementet.

Bergh, Andreas och Gissur Ó Erlingsson (2023). "Vad händer med Sveriges reformförmåga?". Stockholm: Entreprenörskapsforum.

Blix, Mårten, Henrik Jordahl, Linda Moberg och Lovisa Persson (2023). "Tid att följa upp – digital tidmätning i svensk hemtjänst". Kristianstad: Högskolan Kristianstad, Fakulteten för ekonomi.

Bustos, Emil (2023). "Skattar bäst som skattar sist? Sverige och den nya minimibeskattningen". Stockholm: Akademikerförbundet SSR.

Calmfors, Lars (2023). "Nytt ramverk för finanspolitiken". Bilaga 7 till *Långtidsutredningen 2023*, SOU 2023:92. Stockholm: Finansdepartementet.

Calmfors, Lars, John Hassler och Anna Seim (2023). "Stability in the Balance – a Report on the Roles of Fiscal and Monetary Policy to the Expert Group on Public Economics". ESO rapport 2023:1. Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi. Stockholm: Finansdepartementet.

Elert, Niklas och Magnus Henrekson (2023). "Vinstintresset som samhällsintresse? Vinst, valfrihet och innovation i välfärden". Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Elinder, Mikael, Oscar Erixson och Olle Hammar (2023). "Under ytan: Hur många och vilka vill lämna sina länder för att flytta till EU och Sverige?". Stockholm: Delegationen för Migrationsstudier.

Heller Sahlgren, Gabriel (2023). "No Excuses – en skolpolitisk lösning för Sveriges utanförskapsområden?". Stockholm: Näringslivet skolforum.

Heller Sahlgren, Gabriel (2023). "Svenska fjärdeklassares läsförståelse - trender och förklaringar". Stockholm: Näringslivet skolforum.

Heyman, Fredrik, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson (2023). "Strukturumvandling under ekonomiska kriser – var covidkrisen annorlunda?". Stockholm: Fores.

Holmberg, Pär och Thomas Tangerås (2023). "En teknikneutral elmarknad – med en effektiv elmarknadsdesign och nättariffstruktur". Stockholm: SNS.

Holmberg, Pär och Thomas Tangerås (2023). "Internationell integration av den svenska elmarknaden". Stockholm: SNS.

Lundin, Erik (2023). "Bilaga 6, 10 och 11 till SOU 2023:18". I *Värdet av vinden. Del 2: Bilagor* (261–278, 335–348). Stockholm: Regeringskansliet.

Norbäck, Pehr-Johan och Lars Persson (2023). "Hur påverkar regulatoriska sandlådor konkurrensen?". Stockholm: Konkurrensverket.

Norbäck, Pehr-Johan och Lars Persson (2023). "Internationell handel, miljön och klimatet". Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Shih, Tommy, Fredrik Sjöholm och Björn Cappelin (2023). "Kinas ekonomiska utveckling". Stockholm: Nationellt kunskapscentrum om Kina (NKK) vid Utrikespolitiska institutet (UI).

Svensson, Roger (2023). "Konkurrens och styrning i den statliga forskningsfinansieringen". Stockholm: SNS.

Tangerås, Thomas (2023). "Konkurrensen på den nordiska elmarknaden – vad säger den senaste forskningen?". Stockholm: Konkurrensverket.

DEBATTARTIKLAR

Nedan redovisas debattartiklar författade helt eller delvis av IFN-forskare. Artiklarna är främst publicerade i svensk dagspress.

- Alvesson, Mats** och **Magnus Henrekson** (2023). "Tillsynen av skolan är i grunden feltänkt". *Svenska Dagbladet*, 1 januari.
- Alvesson, Mats** och **Magnus Henrekson** (2023). "Slutreplik: Skolformen kan inte förklara problemen". *Svenska Dagbladet*, 10 januari.
- Alvesson, Mats** och **Fredrik Sjöholm** (2023). "Professorer i ekonomi gör inte skäl för sin lön". *Dagens Nyheter*, 28 augusti.
- Alvesson, Mats** och **Fredrik Sjöholm** (2023). "Replik: Forskning kostar – vi måste kunna ställa krav på att den är relevant". *Dagens Nyheter*, 4 september.
- Andersson, Martin, Magnus Henrekson, Sarah Jack, Mikael Stenkula, Karin Thorburn, Caroline Wigren-Kristoferson** och **Ivo Zander**. (2023). "Främja entreprenörskap – endast det skapar välståndet i Sverige". *Ny Teknik*, 23 mars.
- Angelov, Nikolay** och **Daniel Waldenström** (2023). "Svenska modellen ökar inkomstskillnader i en kris". *Dagens Nyheter*, 24 maj.
- Bakardjiva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski** och **Lars Oxelheim** (2023). "Sammanhållningen inom EU får inte äventyras genom användning av statsstöd". *Dagens Industri*, 10 februari.
- Bakardjiva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Lars Oxelheim** och **Anna Michalski** (2023). "EU:s framtid står på spel". *Hufvudstadsbladet*, 26 februari.
- Berggren, Niclas** och **Christian Bjørnskov** (2023). "Frie markeder med plats till alle". *Weekendavisen*, 15 september.
- Bergh, Andreas** och **Gissur Ó Erlingsson** (2023). "Plakatpolitik har tagit över i reformlandet Sverige". *Dagens Nyheter*, 4 april.
- Bergh, Andreas** och **Daniel Waldenström** (2023). "Halvera den statliga inkomstskatten". *Svenska Dagbladet*, 2 april.
- Bjørnskov, Christian** (2023). "Lande som Danmark og Belgien lider specielt under uforudsigelige politikere". *Berlingske Tidende*, 21 mars.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Replik: Ebba Busch, här har du en bättre lösning än Hybrit". *Dagens Industri*, 19 januari.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Replik: Är det inte CO2-utsläppen som ska sättas i första rummet?". *Dagens Industri*, 31 januari.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Makthavarna slapp de svåra frågorna i Agenda". *Svenska Dagbladet*, 7 februari.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Slutreplik: Blunda inte för riskerna med Hybrit". *Svenska Dagbladet*, 16 februari.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Jobben på Hybrit blir få och dyra". *Expressen*, 22 februari.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Nu måste den borgerliga regeringen ta ansvar för Hybritprojektet". *Dagens Industri*, 23 mars.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Replik: Inbyggda problem i den gröna industripolitiken". *Svenska Dagbladet*, 14 april.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Replik: Hybrit handlar inte om höger eller vänster". *Dagens Industri*, 25 april.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "SVT utmålar kapitalister som gröna klimathjältar". *Expressen*, 26 maj.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Moderater som vill bli blåsta". *Dagens Industri*, 27 september.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Slutreplik: Har Moderaterna viljan att visa ledarskap för att ge Sverige stabil el?". *Dagens Industri*, 11 oktober.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Replik: Fel-tänkt om kostnad för ny kärnkraft". *Svenska Dagbladet*, 17 november.
- Blomgren, Jan, Magnus Henrekson** och **Christian Sandström** (2023). "Replik: Elsystemet behöver mer planerbar kraft". *Svenska Dagbladet*, 19 december.
- Cappelin, Björn, Tommy Shih** och **Fredrik Sjöholm** (2023). "Utvecklingen av Kinas ekonomi – utmaningar och möjligheter för svenska företag". *Dagens Industri*, 25 juni.
- Ehrenberg, Magnus** och **Johanna Möllerström** (2023). "Det starka stödet från utlandssvenskar förpliktigar. Det är dags för M att leverera". *Sydsvenskan*, 30 oktober.
- Eler, Niklas** och **Magnus Henrekson** (2023). "Välfärdsreformer gör vinstintresse till samhällsintresse". *Dagens Industri*, 2 februari.
- Forslund, Eva** och **Magnus Henrekson** (2023). "Varning: Forskare väljer bort Sverige". *Svenska Dagbladet*, 13 januari.
- Gerger, Magdalena, Fredrik Lagergren** och **Fredrik Sjöholm** (2023). "EU måste blunda för protektionismens frestelser". *Dagens Nyheter*, 13 februari.

- Gerger, Magdalena, Fredrik Lagergren och Fredrik Sjöholm** (2023). "Slutreplik: Nya begränsningar kommer i slutändan att leda till minskad tillväxt inom EU". *Dagens Nyheter*, 27 februari.
- Hammarstedt, Mats** (2023). "Replik: Inte trivialt att mäta självförsörjning". *Svenska Dagbladet*, 10 maj.
- Hammarstedt, Mats** (2023). "En könssegrerad arbetsmarknad försvårar för hbtq-personer". *Smålandsposten*, 11 maj.
- Hammarstedt, Mats och Per Skedinger** (2023). "Diskrimineringen kan minska om hyresvärdar får mer information om bostadssökande". *Altinget*, 24 oktober.
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2023). "Sveriges skola bland de mest likvärdiga i OECD". *Svenska Dagbladet*, 29 juni.
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2023). "Friskole-reformen har ökat kunskaperna hos alla elever". *Dagens Nyheter*, 5 september.
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2023). "Kulturchefer ger skev bild av läskrisen". *Svenska Dagbladet*, 28 september.
- Heller Sahlgren, Gabriel, Nils Lager och Jonas Vlachos** (2023). "Dagens system är byggt för att skapa orättvisa betyg". *Dagens Nyheter*, 25 maj.
- Henrekson, Magnus och Christian Sandström** (2023). "Replik: Den största gröna bubblan i Sveriges historia". *Dagens Industri*, 9 januari.
- Henrekson, Magnus och Christian Sandström** (2023). "Att gynna Hybrit riskerar protektionistisk reaktion". *Dagens Industri*, 4 juli.
- Henrekson, Magnus och Christian Sandström** (2023). "Harald Mix slipper alla kritiska frågor". *Svenska Dagbladet*, 26 juli.
- Henrekson, Magnus och Christian Sandström** (2023). "SVT:s osakliga dokumentär om grönt stål borde inte ha visats i riksdagen". *Altinget*, 28 september.
- Heyman, Fredrik, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson** (2023). "Nästa ekonomiska kris kräver mer än stödpolitik". *Dagens Nyheter*, 14 november.
- Holmberg, Pär** (2023). "Elmarknadsperspektiv på klimatförslaget". *Dagens Industri*, 23 oktober.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Replik: EU:s gemensamma elmarknad gynnar även Sverige". *Dagens Nyheter*, 30 januari.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Replik: Missförstånd i elmarknadsdebatten". *Dagens Industri*, 8 februari.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Intäktstak för el passar inte i Sverige". *Svenska Dagbladet*, 24 februari.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Slutreplik: Intäktstaket skymmer underliggande problem". *Svenska Dagbladet*, 3 mars.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Säg nej till Svenska kraftnäts planmonopol". *Svenska Dagbladet*, 17 april.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Slutreplik: Säkra elförsörjningen med bättre verktyg". *Svenska Dagbladet*, 22 april.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Politisk favorisering försvårar Sveriges energiförsörjning". *Dagens Industri*, 27 september.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Nationalistisk energipolitik går emot svenska intressen". *Dagens Nyheter*, 27 november.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Slutreplik: Integration av elmarknaden handlar om mer än elpriser". *Dagens Nyheter*, 5 december.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Vänta med statligt stöd till ny kärnkraft". *Svenska Dagbladet*, 15 december.
- Holmberg, Pär och Thomas Tangerås** (2023). "Slutreplik: Kärnkraftens bidrag är inte oersättligt". *Svenska Dagbladet*, 23 december.
- Lundin, Erik och Mattias Schain** (2023). "Replik: Ulf Stenberg överskattar takets effekt". *Dagens Juridik*, 8 september.
- Olshov, Anders och Andreas Bergh** (2023). "Det bör inte vara dyrare att resa kollektivt i Skåne än i andra storstadsregioner". *Sydsvenskan*, 13 februari.
- Sjöholm, Fredrik** (2023). "Locka inte hit företag med statliga specialstöd". *Svenska Dagbladet*, 13 april.
- Svensson, Roger** (2023). "Toppstyrd finansiering hotar den fria forskningen". *Dagens Industri*, 30 maj.
- Söderlund, Bengt och Joacim Tåg** (2023). "Regeringen måste säkra linjer till Arlanda". *Svenska Dagbladet*, 6 oktober.
- Tåg, Joacim och Topi Miettinen** (2023). "Arvsskatt är inte nödvändigtvis dåligt för ett familjeföretag". *HS Mielipide*, 31 augusti.
- Waldenström, Daniel** (2023). "Svantesson bör bekymra sig om tillväxten, inte inflationen". *Dagens Industri*, 7 september.
- Waldenström, Daniel** (2023). "Nonsens att Sverige inte har råd att ge mer till Ukraina". *Dagens Nyheter*, 15 september.

Flera av våra forskare skriver även regelbundet krönikor och kolumner i tidningar som *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter* och *Børsen*. Dessa finns på ifn.se.

IFN:S SEMINARIESERIE 2023

IFN har vetenskapliga seminarier där inbjudna forskare samt IFN-forskare presenterar sina arbeten. Den 18 oktober presenterade Valerie Smeets, Aarhus University, Danmark, studien "Field of Study, Career Choice and Globalization".

MÅNDAG 9 JANUARI

Linnea Lorentzen, BI Norwegian Business School, Oslo, Norge: "Domino Effects: Understanding Sectoral Reallocation and its Wage Implications".

TISDAG 10 JANUARI

Morten Grindaker, BI Norwegian Business School, Oslo, Norge: "Unemployment Insurance Benefits and Worker Reallocation".

ONSDAG 11 JANUARI

Sofia Heronnäs, Uppsala universitet: "Automation when Skills are Bundled".

TORSDAG 12 JANUARI

Adrian Mehic, Lunds universitet: "The Electoral Consequences of Environmental Disaster: Evidence from Chernobyl".

MÅNDAG 16 JANUARI

Tuuli Vanhapelto, Toulouse School of Economics, Frankrike: "House Prices and Rents in a Dynamic Spatial Equilibrium".

ONSDAG 25 JANUARI

Gabriella Massenz, IFN: "Tax Loss Carry-backs as Fiscal Stimulus: Evidence from Small Corporations".

ONSDAG 1 FEBRUARI

Libor Dušek, Charles University, Prag, Tjeckien: "Swiftiness and Delay of Punishment". Medförfattare: Christian Traxler.

ONSDAG 8 FEBRUARI

Niels Johannesen, University of Copenhagen, Danmark: "Taxing Capital in a Globalized World: The Effects of Automatic Information Exchange".

ONSDAG 15 FEBRUARI

Teodora Borota, Uppsala universitet: "Innovation Union: Costs and Benefits of Innovation Policy Coordination". Medförfattare: Fabrice Defever, Giammario Impullitti och Adam Hal Spencer.

ONSDAG 22 FEBRUARI

Chris Conlon, NYU Stern School of Business, USA: "The Cost of Curbing Externalities with Market Power: Alcohol Regulations and Tax Alternatives". Medförfattare: Nirupama Rao.

ONSDAG 8 MARS

Manne Gerell, Malmö universitet: "Shootings, Criminal Networks and "Vulnerable Areas".

ONSDAG 15 MARS

Jakub Kastl, Princeton University, USA: "The Value of Time: Evidence from Auctioned Cab Rides". Medförfattare: Nicholas Buchholz, Laura Doval, Filip Matejka och Tobias Salz.

ONSDAG 22 MARS

Melanie Wallskog, Duke University, USA: "Entrepreneurial Spillovers Across Coworkers".

ONSDAG 29 MARS

David Seim, Stockholms universitet: "Mandatory Advance Notice of Layoff: Evidence and Efficiency Considerations". Medförfattare: Jonas Cederlöf, Peter Fredriksson och Arash Nekoei.

ONSDAG 5 APRIL

Jan Bena, University of British Columbia, Storbritannien: "Entrepreneurs' Diversification and Labor Income Risk". Medförfattare: Andrew Ellul, Marco Pagano och Valentina Rutigliano.

ONSDAG 19 APRIL

Andreas Stephan, Linnéuniversitetet: "The Contribution of Foreign-Born STEM Workers to the Knowledge-Based Economy: Evidence from Sweden".

ONSDAG 26 APRIL

Gordon Dahl, University of California, USA: "On the Early-Life of In-Group Bias: The Role of Peer Group Diversity and Cultural Distance". Medförfattare: Dan Anderberg, Christina Felfe, Helmut Rainer och Thomas Siedler.

ONSDAG 3 MAJ

Michael Ewens, California Institute of Technology, USA: "Irreplaceable Venture Capitalists".

ONSDAG 10 MAJ

Jiekai Zhang, Hanken School of Economics, Finland: "Welfare Analysis of Regulation on Media Platform Advertising".

ONSDAG 17 MAJ

Charlotte De Cannière, KU Leuven, Belgien: "Market Integration and Market Efficiency: Evidence from Transmission Constraints in the Belgian Electricity Sector".

ONSDAG 31 MAJ

Per Davidsson, University of Queensland, Australien och Internationella Handelshögskolan i Jönköping: "How Societal Crises Enable Hypergrowth: An Example of Theorizing Based on the External Enablement Framework".

ONSDAG 7 JUNI

David Agrawal, University of Kentucky, USA: "Do Commuting Subsidies Drive Workers to Better Firms?". Medförfattare: Elke Jahn och Eckhard Janeba.

ONSDAG 14 JUNI

Olle Folke, Uppsala universitet: "Family Matters: How Spouses and Children Shape Politicians' Careers".

ONSDAG 6 SEPTEMBER

Emma Lappi, Copenhagen Business School, Danmark: "What Makes a Good Entrepreneur?". Medförfattare: José Mata och Luís Cabral.

ONSDAG 13 SEPTEMBER

Thomas Tangerås, IFN: "Incentives to Withhold Interconnection Capacity in the European Electricity Market". Medförfattare: Henrik Horn.

ONSDAG 20 SEPTEMBER

José Ignacio Cuesta, Department of Economics, Stanford University, USA: "Centralizing Procurement: The Roles of Scale, Selection, and Variety". Medförfattare: Claudia Allende, Juan Pablo Atal, Rodrigo Carril och Andrés González-Lira.

ONSDAG 27 SEPTEMBER

Geert Van Moer, Hanken School of Economics, Finland: "Horizontal Agreement about the Use of a Natural Resource".

ONSDAG 4 OKTOBER

Ludovic Panon, Bank of Italy, Italien: "How Costly Are Cartels?". Medförfattare: Flavien Moreau.

ONSDAG 11 OKTOBER

Mads Greaker, Oslomet, Norge: "Directed Technical Change and the Resource Curse".

ONSDAG 18 OKTOBER

Valerie Smeets, Aarhus University, Danmark: "Field of Study, Career Choice, and Globalization". Medförfattare: Lin Tian och Sharon Traiberman.

ONSDAG 25 OKTOBER

Johannes Hagen, Internationella Handelshögskolan i Jönköping: "Health Shocks, Risk Preferences and Annuity Choices". Medförfattare: Michael Hodor och Abigail Hurwitz.

ONSDAG 8 NOVEMBER

Jonathan Williams, University of North Carolina, Chapel Hill, USA: "The Steering Incentives of Gatekeepers in the Telecommunications Industry". Medförfattare: Brian McManus, Aviv Nevo och Zachary Nolan.

ONSDAG 15 NOVEMBER

David Stadelmann, University of Bayreuth, Tyskland: "Who is the Boss of Legislators: Voters, Special Interest Groups or Parties?". Medförfattare: Gustavo Torrens och Marco Portmann.

ONSDAG 29 NOVEMBER

Helena Svaleryd, Uppsala universitet: "Remote Instruction and Student Mental Health: Swedish Evidence from the Pandemic". Medförfattare: Evelina Björkegren och Jonas Vlachos.

ONSDAG 6 DECEMBER

Håkan Selin, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU): "Taxing Dividends in a Dual Income Tax System. The Nordic Experience with the Income Splitting Rules".

ONSDAG 13 DECEMBER

Jarkko Harju, Tampere University, and VATT Institute for Economic Research, Finland: "Stairway to Heaven? Selection into Entrepreneurship, Income Mobility and Firm Performance". Medförfattare: Toni Juuti och Tuomas Matikka.

BROWN BAG-SEMINARIER 2023

Brown bag-seminarierna hålls vanligtvis på måndagar. Arbeten på ett tidigt stadium presenteras samtidigt som deltagarna äter medhavd lunch. Den 4 december presenterade Emil Bustos, IFN, forskning om "The Social Consequences of Rent Control: Evidence from Sweden".

I denna seminarierie presenteras arbeten på ett tidigare stadium jämfört med forskarseminarier, se föregående sidor.

MÅNDAG 30 JANUARI

Simon Ek, Uppsala universitet: "Worker Specialization and the Consequences of the Decline in Routine Work".

MÅNDAG 6 FEBRUARI

Mehran Ebrahimi, Handelshögskolan i Stockholm: "How Venture Capitalists and Startups Bet on Each Other: Evidence From an Experimental System". Medförfattare: Ye Zhang.

MÅNDAG 13 FEBRUARI

Emil Bustos, IFN: "The Effects of Neighbourhoods on Income, Education and Health". Medförfattare: Viking Waldén.

MÅNDAG 20 FEBRUARI

Marianna Blix Grimaldi, Riksgälden och Riksbanken: "Does Sweden Have a Free-Lunch Fiscal Space? Less Than You Want, but More Than You Think". Medförfattare: Jakob Almerud.

MÅNDAG 20 MARS

Sara Jonsson, Stockholms universitet: "From Employee to Entrepreneur: The Role of Unemployment Risk". Medförfattare: Ai Jun Hou, Xiaoyang Li och Qinglin Ouyang.

TISDAG 4 APRIL

Joacim Tåg, IFN: "ChatGPT i forskningen".

MÅNDAG 17 APRIL

Plamen Nenov, BI Norwegian Business School och Norges Bank: "Stock Market Wealth and Entrepreneurship". Medförfattare: Gabriel Chodorow-Reich, Vitor Santos och Alp Simsek.

TISDAG 25 APRIL

Melinda Suveg, IFN: "Markups and Cost Complementarities in Business Groups".
Joakim Jansson, IFN: "Border Closure and Unemployment During COVID-19: The Role of Cross-Border Shopping".
Fredrik Sjöholm, IFN: "Turmoil and FDI".
Daniel Waldenström, IFN: "Democratization and Inequality: Evidence from Labor Shares".

MÅNDAG 8 MAJ

Alexander Montag, Warwick Business School, Storbritannien och IFN: "Entrepreneurship and Household Income Shocks". Medförfattare: Isaac Hacamo och Joacim Tåg.

MÅNDAG 15 MAJ

Thomas Tangerås, IFN: "Paying with (Personal) Data". Medförfattare: Gisle Natvik.

MÅNDAG 22 MAJ

Per Hjertstrand, IFN: "A Simplified Klein-Spady Estimator for Binary Choice Models". Medförfattare: Andrew Proctor och Joakim Westerlund.

MÅNDAG 29 MAJ

Anders Kärnä, IFN: "Local Politicians and Minimum Winning Coalitions".

TORSDAG 17 AUGUSTI

Petra Persson, Stanford University, Storbritannien och IFN: "The Burden of Infertility".

MÅNDAG 4 SEPTEMBER

Panu Poutvaara, University of Munich and Ifo Center for International Institutional Comparisons and Migration Research, Tyskland: "Moving Out of the Comfort Zone: How Cultural Norms Affect Attitudes Toward Immigration". Medförfattare: Yvonne Giesing, Björn Kauder, Lukas Mergele och Niklas Potrafke.

MÅNDAG 18 SEPTEMBER

Tove Forsbacka, Handelshögskolan i Stockholm: "How Do Common Owners Coordinate – Is It the Proxy Advice Industry?".

MÅNDAG 25 SEPTEMBER

Adrian Mehic, IFN: "Who Becomes a Sports Star? The Role of Early Selection".

MÅNDAG 9 OKTOBER

Melinda Suveg, IFN: "Markups and Cost Complementarities in Business Groups".

MÅNDAG 16 OKTOBER

Jens Josephson, IFN: "Non-Financial Liabilities and Effective Corporate Restructuring".

TORDAG 9 NOVEMBER

Martin Ljunge, IFN: "Tolerance and Integration: Evidence from siblings".
Felicia Stokke, IFN: "Long-Term Effects of Childhood Exposure to Disabled Peers: Evidence from Glass Children".
Daniel Waldenström, IFN: "Rethinking Global Wealth Inequality: The Role of Human Capital".
Joacim Tåg, IFN: "Generativ AI och Svenska Arbetsmarknaden".

MÅNDAG 13 NOVEMBER

Jacob Lundberg, IFN: "Implicit Taxation and Generational Fairness in Pay-as-you-go Pension Systems".

MÅNDAG 4 DECEMBER

Emil Bustos, IFN: "The Social Consequences of Rent Control: Evidence from Sweden". Medförfattare: Viking Waldén.

MÅNDAG 11 DECEMBER

Anastasia Girshina, Handelshögskolan i Stockholm: "Soft Negotiators or Modest Builders? Why Women Earn Lower Real Estate Returns". Medförfattare: Laurent Bach och Paolo Sodini.

Finansiering av forskningen

IFN finansieras av en rad stiftelser och organisationer – både privata och offentliga. Anslagsgivarna presenteras i bokstavsordning.

ALMEGA	JOHAN OCH JAKOB SÖDERBERGS STIFTELSE	SVEN SVENSSONS STIFTELSE FÖR NUMISMATIK
CARL BENNET AB	JOHN TEMPLETON FOUNDATION	TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE
ENERGIFORSK	KONKURRENSVERKET	VETENSKAPSRÅDET
ENERGIMYNDIGHETEN	LÄNSFÖRSÄKRINGSBOLAGENS FORSKNINGSFOND	
ERICSSON AB	MARIANNE OCH MARCUS WALLENBERGS STIFTELSE	
FAMILJEN KAMPRADS STIFTELSE	NATIONAL SCIENCE FOUNDATION	
FORMAS	NORDIC CAPITALS UTBILDNINGSTIFTELSE	
FORSKNINGSRÅDET FÖR HÄLSA, ARBETSLIV OCH VÄLFÄRD	SILICON VALLEY COMMUNITY FOUNDATION	
INSTITUTET FÖR ARBETSMARKNADS- OCH UTBILDNINGSPOLITISK UTVÄRDERING (IFAU)	SVENSKT NÄRINGS- LIV	
JAN WALLANDERS OCH TOM HEDELIUS STIFTELSE OCH TORE BROWALDHS STIFTELSE		

Institutet för Näringslivsforskning (IFN) är en privat och icke vinstdrivande stiftelse. Institutet grundades 1939 av Sveriges Industriförbund och Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) med syftet att forska om ekonomiska och sociala frågor av betydelse för näringslivets utveckling. IFN finansieras i dag av en rad stiftelser och organisationer – både privata och offentliga.

– Att IFN är ett privat institut ser vi som en styrka, säger professor Fredrik Sjöholm, vd för IFN. Statliga satsningar och prioriteringar har alltid spelat en stor roll för den nationalekonomiska forskningens inriktning. IFN har genom åren säkerställt att det funnits en företags- och näringslivsrelaterad ekonomisk forskning i Sverige.

IFN har en lång tradition av att bedriva forskning med hög integritet och kvalitet. Forskningsämnena skiftar med tiden, strävan är att forskarna på IFN ska ta sig an aktuella och angelägna frågor. Därigenom kan IFN vara en viktig aktör i såväl forskarvärlden som samhällsdebatten. □

Läs mer om finansärer och finansiering på ifn.se/finansiering.

© INSTITUTET FÖR NÄRINGSLIVSFORSKNING

BOX 55665

102 15 STOCKHOLM

08-665 45 00

WWW.IFN.SE

INFO@IFN.SE

ISSN 1654-0824 (PRINT)

ISBN 978-91-7204-751-8, ISSN 2002-9241 (ONLINE)

TEXT INSTITUTET FÖR NÄRINGSLIVSFORSKNING

GRAFISK FORM IRONS DESIGN

SÄTTNING RPform

TRYCK POD STHLM 2024

FOTO ERIK OLSSON/ARW, NICLAS BERGGREN, ULLA-CARIN EKBLOM KARL GABOR, ELISABETH GUSTAFSSON, GUSTAV HÄGGBOM, ISTOCK, EVA MALM ÖHRSTRÖM, JÖRGEN NILSON, MASON MCCALL/PEXELS, PIXABY, ANNELIE RIGGO, SHUTTERSTOCK, SVERIGES RIKSDAG, EVA STRINDBERG LUNDGREN JOHN CAMERON/UNSPLASH, AMY HIRSCH/UNSPLASH, ANDREA DE SANTIS/UNSPLASH.

30

working papers
publicerades under
året

10%

19

rapporter författade
av IFN-forskare
för utomstående
organisationer såsom
ESO och SNS

av Sveriges
topp-100-forskare
kommer från IFN
(källa: RePEc)

63

debattartiklar inklusive
repliker skrivna av
IFN-forskare

*”Den stora globaliseringstrenden är nog
tyvärr över vilket innebär en drastisk
förändring. Att navigera i denna nya
världsordning är en utmaning för såväl
företag som politiker.”*

FREDRIK SJÖHOLM, VD OCH FORSKARE

2023

Året som gått på Institutet för Näringslivsforskning

IFN är ett oberoende och privat forskningsinstitut inom nationalekonomi. Institutets uppgift är att bedriva forskning av högsta internationella kvalitet på områden av central betydelse för svensk ekonomi och näringslivets utveckling.

IFN vill vara en källa till kunskap om näringslivets förutsättningar och utveckling för beslutsfattare, experter, rådgivare och journalister som arbetar med och intresserar sig för näringslivets villkor. Forskningen är opartisk och oberoende. Professionell integritet och objektivitet är riktlinjerna för all forskning och analys vid institutet.

Forskningen har under året bedrivits inom fem program: Företagens konkurrenskraft, Entreprenörskapets ekonomi, Hållbar energiomställning, Institutioner, marknader och näringsliv och Skatter och samhälle. Inom dessa program ryms ett stort antal projekt om allt från digitalisering och utbildningens betydelse för samhällsutvecklingen till snabbväxande företag, innovationer och skatter.